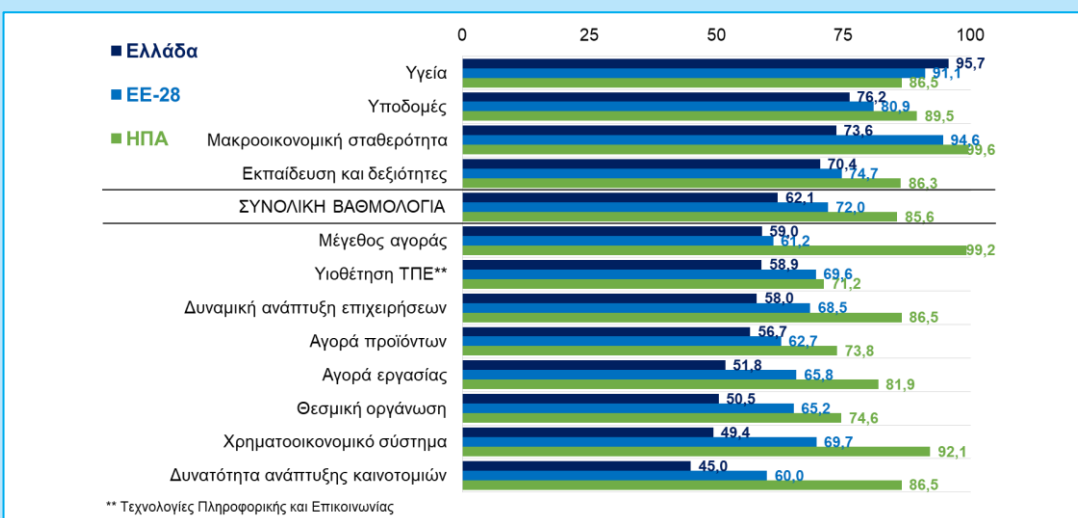

Η Ελλάδα στις παρυφές της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης...

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 57^η θέση μεταξύ 140 χωρών (και 27^η στις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης) στην Έκθεση Ανταγωνιστικότητας του 2018 που μόλις δημοσίευσε το [World Economic Forum](#) (WEF), έχοντας υποχωρήσει από την 53^η θέση το 2017. Ο δείκτης ανταγωνιστικότητας καταρτίζεται με νέα μεθοδολογία και συνεπώς η σύγκριση με προηγούμενα έτη (εκτός του 2017) δεν είναι δυνατή. Η κατάταξη πλέον στηρίζεται περισσότερο σε στατιστικά στοιχεία από διεθνείς πηγές (70%), και λιγότερο σε ερωτηματολόγια του WEF (30%, από 69% προηγούμενως), και, έτσι, επηρεάζεται λιγότερο από υποκειμενικές εκτιμήσεις περί της γενικότερης κατάστασης της χώρας. Ο δείκτης ανταγωνιστικότητας 4.0., όπως αποκαλείται από το WEF, καταγράφει όχι μόνο την απόσταση που χωρίζει κάθε χώρα από τις ΗΠΑ, που συγκεντρώνουν την υψηλότερη συνολική βαθμολογία, αλλά αποτυπώνει κυρίως τη σχετική ετοιμότητα της χώρας να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που φέρνει η 4^η Βιομηχανική Επανάσταση στον κόσμο της παραγωγής και της εργασίας. Με βάση την κατάταξη του WEF, η Ελλάδα υστερεί έναντι άλλων χωρών της ΕΕ-28, κυρίως στους δείκτες που αντικατοπτρίζουν την ποιότητα του θεσμικού περιβάλλοντος, την δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομίας, και την κατάσταση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, και δευτερευόντως, αλλά εξίσου σημαντικό, το επιχειρηματικό περιβάλλον και την ιοθετήση τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών. Αντιθέτως, στις υποδομές, την εκπαίδευση και τις δεξιότητες, η απόσταση που μας χωρίζει από το μέσο όρο της ΕΕ-28 είναι μικρότερη. Στην εκπαίδευση και δεξιότητες, πάντως, σχετικά μεγάλα ελλείμματα στις ψηφιακές δυνατότητες του πληθυσμού, την κατάρτιση προσωπικού, την ποιότητα επαγγελματικής κατάρτισης και την έλλειψη κριτικής σκέψης στο εκπαιδευτικό σύστημα. Στην καινοτομία, με εξαίρεση τις επιστημονικές δημοσιεύσεις, σε όλους τους άλλους δείκτες υπάρχει μεγάλη υστέρηση. Οι μεγαλύτερες υστερήσεις στην καινοτομία, περιλαμβάνουν την ποιότητα των ερευνητικών κέντρων, τις διεθνείς συνεργασίες εφευρέσεων, τη δαπάνη για Έρευνα και Ανάπτυξη, την ανάπτυξη συστάδων επιχειρήσεων, τη συνεργασία ενδιαφερόμενων μερών σε κοινές δράσεις, την ωριμότητα της αγοραστικής συμπεριφοράς, τις αιτήσεις για διπλώματα ευρεσιτεχνίας και την ποικιλομορφία του εργατικού δυναμικού. Η γενικότερη εικόνα της χώρας μας αναδεικνύει ένα ασθενές θεσμικό περιβάλλον και υστερήσεις στον τομέα της ανάπτυξης καινοτομίας. Αν μάλιστα συνδυαστούν οι παράγοντες αυτοί με την έλλειψη χρηματοδοτικών πόρων λόγω της κατάστασης που βρίσκεται σήμερα το τραπεζικό σύστημα, εξηγείται σε μεγάλο βαθμό η καθήλωση της επενδυτικής και της αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας σε χαμηλά επίπεδα, με ανεπαρκείς δράσεις για την ενσωμάτωση της υψηλής τεχνολογίας και της εξωστρέφειας στην παραγωγική διαδικασία. Στην κατάσταση αυτή, συμβάλλουν και υστερήσεις στις αγορές εργασίας (ανεπαρκής ευελιξία) και προϊόντων (ανεπαρκής ανταγωνισμός). Με αυτά τα δεδομένα, η καταγραφόμενη έλλειψη δυναμικής κουλτούρας που θα αναλαμβάνει υψηλούς επιχειρηματικούς κινδύνους, δεν θα πρέπει να ξαφνιάζει κανέναν, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη το θεσμικό χάσμα και το καθεστώς υπερφορολόγησης στο οποίο λειτουργούν οι επιχειρήσεις στην Ελλάδα. Εν κατακλείδι, το αναπτυξιακό περιβάλλον στην Ελλάδα, όπως αποτυπώνεται στην Έκθεση του WEF, εμφανίζεται εν πολλοίς αδύναμο να δημιουργήσει υψηλούς ρυθμούς αύξησης των επενδύσεων και της παραγωγικότητας, και μάλιστα σε τομείς υψηλής τεχνολογικής έντασης και εξωστρεφούς δραστηριότητας. Δεν πρέπει συνεπώς να μας παραξενεύει ότι στην Ελλάδα η παραγωγικότητα (και αναγκαστικά τα εισοδήματα) είναι στο 50% της μέσης παραγωγικότητας του 50% των πιο αναπτυγμένων χωρών του κόσμου.
- Το ΑΕΠ αυξήθηκε το 2017 κατά +1,5%, αντί για +1,4%, σύμφωνα με πρόσφατη αναθεώρηση των στοιχείων (κυρίως των αποπληθωριστών ιδιωτικής κατανάλωσης). Έτσι, η ιδιωτική κατανάλωση αυξάνεται κατά +0,9% έναντι +0,1% προηγούμενως και η μείωση της δημόσιας κατανάλωσης είναι πλέον μικρότερη. Με βάση τις υπερβολικά μεγάλες αυτές αναθεωρήσεις, η αναμενόμενη ισχυρή ανάκαμψη το 2018, και κυρίως της ιδιωτικής κατανάλωσης, μάλλον υπερεκτιμάται και οι εκτιμήσεις για το 2018 που περιλαμβάνονται στο προσχέδιο του Προϋπολογισμού (ΑΕΠ +2,1% και ιδιωτική κατανάλωση +1%) ενδέχεται να μην επιβεβαιωθούν λόγω επίδρασης βάσης, καθώς οι μετρήσεις του 2018 συγκρίνονται πλέον με τα υψηλότερα μεγέθη του 2017. Επίσης, η ενίσχυση των εσόδων, η μείωση των επιστροφών φόρου και οι μειωμένες επενδύσεις στηρίζουν μια μεγάλη ενίσχυση του πρωτογενούς αποτελέσματος, που εν μέρει μόνο συγκρατείται από την σημαντική αύξηση των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού τον Σεπτέμβριο 2018. Τέλος, τον Σεπτέμβριο οι επιδόσεις της αγοράς εργασίας κατά το σύστημα ΕΡΓΑΝΗ παρέμειναν ισχυρές, υποβοηθούμενες από αυξημένες προσλήψεις στην εκπαίδευση, και παρά τις επιπτώσεις που είχε φέτος η ταχύτερη χρονικά ολοκλήρωση των προσλήψεων του τουριστικού κλάδου.

Η Ελλάδα της τεχνολογίας και της εξωστρέφειας...

Βαθμολογία ανά πυλώνα του νέου* δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας – Σύγκριση επιδόσεων Ελλάδας με ΕΕ-28 και ΗΠΑ, κλίμακα 0-100 όπου 100 = καλύτερη επίδοση
(World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018, Οκτ. 2018)

* Global Competitiveness Index 4.0: Ο νέος δείκτης καταρτίζεται με διαφορετική μεθοδολογία απ' ό,τι στο παρελθόν. Η σύγκριση με τους αντίστοιχους δείκτες των προηγούμενων ετών δεν είναι δυνατή.

Τομέας Μακροοικονομικής Ανάλυσης και Ευρωπαϊκής Πολιτικής

Μιχάλης Μασουράκης

Chief Economist

E: mmassourakis@sev.org.gr

T: +30 211 500 6104

Μιχάλης Μητσόπουλος

Senior Advisor

E: mmtsopoulos@sev.org.gr

T: +30 211 500 6157

Θανάσης Πρίντσιπας

Associate Advisor

E: printsipas@sev.org.gr

T: +30 211 500 6176

Οι απόψεις στην παρούσα έκθεση είναι των συγγραφέων και όχι απαραίτητα του ΣΕΒ. Ο ΣΕΒ δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιλαμβάνει η έκθεση.

Με την ευγενική χορηγία:

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

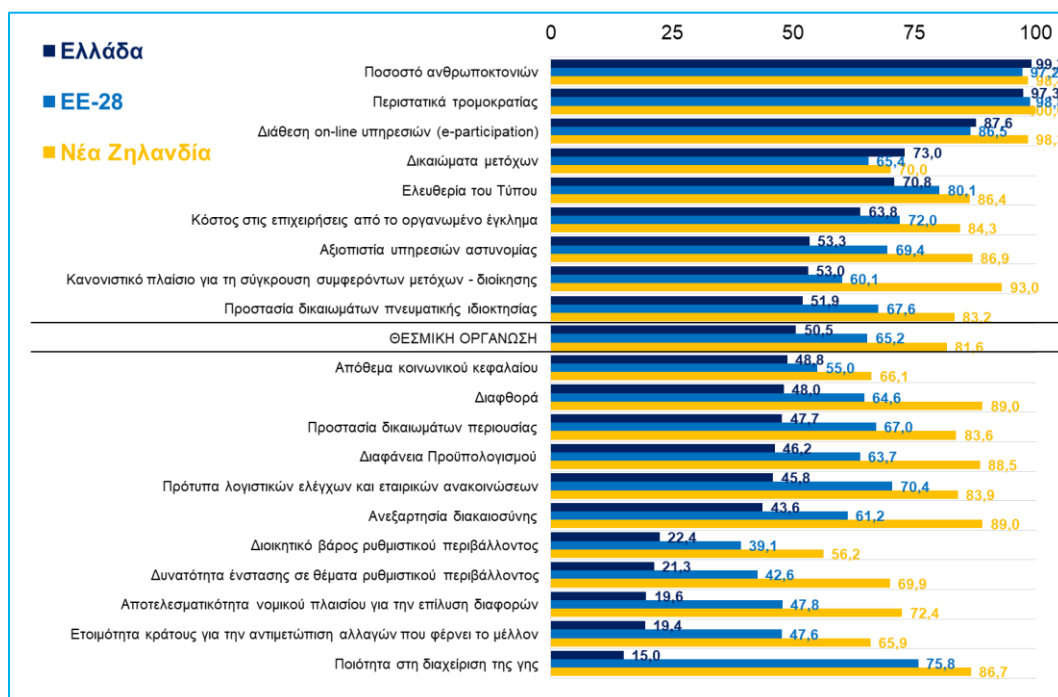

Ο νέος δείκτης ανταγωνιστικότητας 4.0 του World Economic Forum

Στην Έκθεση για την Παγκόσμια Ανταγωνιστικότητα ([The Global Competitiveness Report 2018](#)) του World Economic Forum, που μόλις δόθηκε στην δημοσιότητα, καταγράφεται η επίδοση κάθε μιας από 140 χώρες στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας τους σε σχέση με τις υπόλοιπες. Αυτό γίνεται μέσα από **12 πυλώνες παραγωγικότητας**, ομαδοποιημένους σε **4 μεγάλες κατηγορίες (Πρόσφορο Περιβάλλον, Ανθρώπινο Κεφάλαιο, Αγορές και Οικοσύστημα Καινοτομίας)**, χρησιμοποιώντας 98 συνολικά επιμέρους δείκτες. Σημειώνεται ότι, λόγω αλλαγής της μεθοδολογίας κατάρτισης, η κατάταξη της Ελλάδας το 2018 (57/140) δεν μπορεί να συγκριθεί με την κατάταξη της χώρας τα προηγούμενα χρόνια (για παράδειγμα, 87/137 το 2017). Ειδικά για το 2017, έχει υπολογισθεί η γενική κατάταξη και με την νέα μεθοδολογία του 2018, σύμφωνα με την οποία η Ελλάδα βρισκόταν στη θέση 53/135. Σε κάθε περίπτωση, αν εξαιρεθούν μικρές μεθοδολογικές ατέλειες που μένει να διορθωθούν στις προσεχείς εκδόσεις, η νέα θέση αντανακλά πιο αντικειμενικά την διεθνή ανταγωνιστικότητα της

Ελληνικής οικονομίας μεταξύ του δείγματος των 140 χωρών, σε σχέση με το παρελθόν. Επιπλέον, οι νέοι δείκτες που χρησιμοποιούνται έχουν ως κεντρικό στόχο την κατάταξη της χώρας σε σχέση με το επίπεδο προετοιμασίας της για την αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων που παρέχει η επερχόμενη 4^η Βιομηχανική Επανάσταση, που αλλάζει άρδην τον κόσμο της παραγωγής και της εργασίας, προκαλώντας ασυνέχειες στην παραδοσιακή οργάνωση της οικονομίας και της κοινωνίας. Έτσι, η κατάταξη μιας χώρας σε επιμέρους δείκτες προσφέρει έναν οδηγό στους διαμορφωτές της οικονομικής πολιτικής, όσον αφορά τις πολιτικές που πρέπει να δοθεί έμφαση ώστε να προσεγγίσει η χώρα υψηλότερα επίπεδα προετοιμασίας σε σχέση με την αναπτυξιακή διαδικασία, όπως επηρεάζεται και συνδιαμορφώνεται από τις αλλαγές που φέρνει η 4^η Βιομηχανική Επανάσταση.

Πιο συγκεκριμένα, στον πυλώνα **θεσμικής οργάνωσης**, με άριστα το 100 η Ελλάδα συγκεντρώνει συνολική βαθμολογία 50 και κατατάσσεται στην 87^η θέση, με τη Νέα Ζηλανδία με 82 βαθμούς στην 1^η θέση. Οι θεσμοί αξιολογούνται στη βάση 20 δεικτών, με τη βαθμολογία τους να παρουσιάζεται στο Διάγραμμα **Δ01**, σε σχέση με την ΕΕ-28 και τη χώρα με την υψηλότερη βαθμολογία.

Δ01: Βαθμολογία ανά υποδείκτη στον πυλώνα «Θεσμική οργάνωση» – Σύγκριση επιδόσεων Ελλάδας με ΕΕ-28 και Νέα Ζηλανδία, κλίμακα 0-100 όπου 100 = καλύτερη επίδοση
(World Economic Forum, [The Global Competitiveness Report 2018](#), Οκτ. 2018)

Αναζητώντας τους τομείς όπου η Ελλάδα βαθμολογείται χαμηλά, προκύπτει ότι εκεί που πρέπει να δοθεί **μεγάλη έμφαση** (πολύ χαμηλή βαθμολογία) είναι:

- στην ποιότητα της διαχείρισης γης,
- στην ποιότητα της δημόσιας διοίκησης,
- στην ελάφρυνση του βάρους του ρυθμιστικού περιβάλλοντος
- στην ετοιμότητα της κρατικής διακυβέρνησης να αντιμετωπίζει αλλαγές που φέρνει το μέλλον
- στην αποτελεσματικότητα του νομικού πλαισίου στην επίλυση διαφορών και
- στη δυνατότητα ένστασης σε θέματα ρυθμιστικού περιβάλλοντος.

Τομείς στους οποίους η χώρα θα πρέπει, επίσης, να δώσει **ιδιαίτερη έμφαση** (χαμηλή βαθμολογία, αλλά όχι τόσο χαμηλή όσο προηγουμένως) είναι:

- η αξιοπιστία της αστυνομίας,
- η ανεξαρτησία της δικαιοσύνης,
- η αντιμετώπιση της διαφθοράς,
- τα δικαιώματα ακίνητης περιουσίας,
- η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
- η βελτίωση των προτύπων λογιστικών ελέγχων και εταιρικών ανακοινώσεων,
- οι ρυθμίσεις που αφορούν στη σύγκρουση συμφερόντων,
- η διαφάνεια στον προϋπολογισμό και, τέλος,
- το απόθεμα κοινωνικού κεφαλαίου (καλλιέργεια κοινωνικής και οικογενειακής συνοχής, πολιτικής συμμετοχής, θεσμικής εμπιστοσύνης, κ.ο.κ.).

Η μεθοδολογία της έκθεσης The Global Competitiveness Report 2018

Σύμφωνα με το WEF, η αλλαγή της μεθοδολογίας περιορίζει τη χρήση «ποιοτικών» δεικτών (απαντήσεις σε ερωτηματολόγιο που επηρεάζονται εν πολλοίς από την περιρρέουσα αντίληψη των ερωτώμενων για τη γενική κατάσταση της χώρας) σε 30% από 69% προηγουμένως, με αντίστοιχη χρήση «ποσοτικών» δεικτών και δεικτών από άλλες διεθνείς πηγές. Επίσης, σύμφωνα με τη νέα μεθοδολογία, ο υπολογισμός της συνολικής βαθμολογίας, από την οποία προκύπτει η κατάταξη των χωρών, υπολογίζεται από το μέσο όρο των βαθμολογιών στους 12 βασικούς πυλώνες χωρίς στάθμιση. Αντίθετα, κατά το παρελθόν οι χώρες κατατάσσονταν σε 3 στάδια ανάπτυξης με βάση το κατά κεφαλή εισόδημά τους, και υπήρχαν διαφορετικές σταθμίσεις σε κάθε πυλώνα ανάλογα με το στάδιο ανάπτυξης κάθε χώρας. Για παράδειγμα, στις χώρες υψηλού εισοδήματος η καινοτομία και η επιχειρηματικότητα είχε μεγαλύτερη βαρύτητα σε σύγκριση με τις χώρες χαμηλού εισοδήματος, όπου σε αυτές η συνολική βαθμολογία επηρεαζόταν περισσότερο από τους θεσμούς, τις υποδομές, το μακροοικονομικό περιβάλλον και το γενικό επίπεδο υγείας. Η αλλαγή αυτή επηρεάζει θετικά την Ελλάδα στη συνολική κατάταξη, καθώς κατά την προηγούμενη μεθοδολογία εντασσόταν στις χώρες υψηλού εισοδήματος και η συνολική βαθμολογία της χώρας επηρεαζόταν περισσότερο από τις χαμηλές επιδόσεις στην καινοτομία και την επιχειρηματικότητα και λιγότερο από τις υψηλές επιδόσεις στις υποδομές και το γενικό επίπεδο υγείας.

Στον πυλώνα **εκπαίδευση και δεξιότητες (Δ02)**, η Ελλάδα κατατάσσεται 39^η, με καλύτερη χώρα στον πυλώνα αυτό τη Φινλανδία (με βαθμολογία 88).

Αξιολογώντας έναν από τους λίγους δείκτες που η Ελλάδα βαθμολογείται με 100, **την αναλογία μαθητών-δασκάλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση**, κατανοούμε την αδυναμία του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος να παράγει πιο ποιοτικά εκπαιδευτικά αποτελέσματα παρά την πληθώρα των ανθρώπινων πόρων, και άρα την ανάγκη για στοχοθεσία και καλύτερη οργάνωση και αξιολόγηση του διδακτικού προσωπικού. Ανάμεσα στους διάφορους δείκτες, πρέπει να δοθεί **μεγάλη έμφαση** στην:

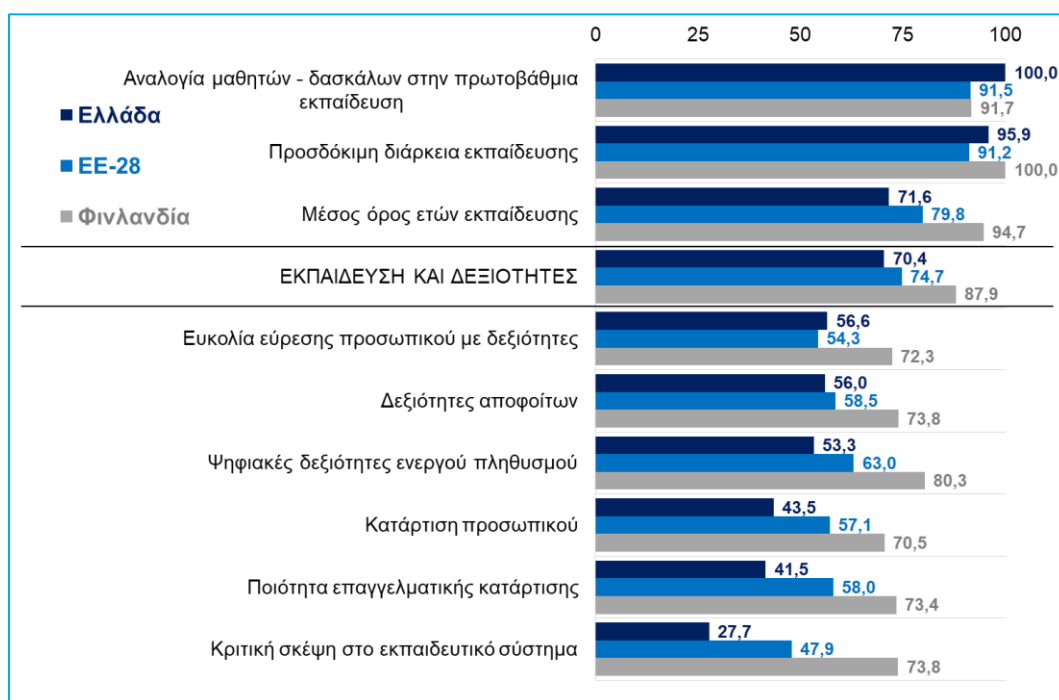
- ανάπτυξη κριτικής σκέψης, στο εκπαιδευτικό σύστημα

και **ιδιαίτερη έμφαση:**

- στην ποιότητα της επαγγελματικής κατάρτισης των εργαζομένων,
- στον εφοδιασμό του πληθυσμού με ψηφιακές ικανότητες,
- στον εφοδιασμό των πτυχιούχων με περισσότερες και υψηλότερης ποιότητας δεξιότητες, και τέλος,

- στην καλύτερη αντιστοίχιση δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού με εκείνες που αναζητούν οι επιχειρήσεις.

Αξιολογώντας έναν από τους λίγους δείκτες που η Ελλάδα βαθμολογείται με 100, την αναλογία μαθητών-δασκάλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, κατανοούμε την αδυναμία του Ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος να παράγει πιο ποιοτικά εκπαιδευτικά αποτελέσματα παρά την πληθώρα των ανθρώπινων πόρων, και άρα την ανάγκη για στοχοθεσία και καλύτερη οργάνωση και αξιολόγηση του διδακτικού προσωπικού.

Δ02: Βαθμολογία ανά υποδείκτη στον πυλώνα «Εκπαίδευση και δεξιότητες» – Σύγκριση επιδόσεων Ελλάδας με ΕΕ-28 και Φινλανδία, κλίμακα 0-100 όπου 100 = καλύτερη επίδοση
(World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2018*, Οκτ. 2018)

Στον πυλώνα της αγοράς προϊόντων, η Ελλάδα βαθμολογείται με 56,7/100 και κατατάσσεται 63^η με καλύτερη χώρα τη Σιγκαπούρη (με βαθμολογία 81). Τομείς στους οποίους πρέπει να δοθεί **ιδιαίτερη έμφαση** είναι:

- οι στρεβλώσεις που προκαλούν οι φόροι και οι επιδοτήσεις, και θέματα δεσπίζουσας θέσης, στον ανταγωνισμό,
- η πολυπλοκότητα των δασμολογιών, και τέλος
- η αποτελεσματικότητα των συστημάτων εκκαθάρισης συναλλαγών.

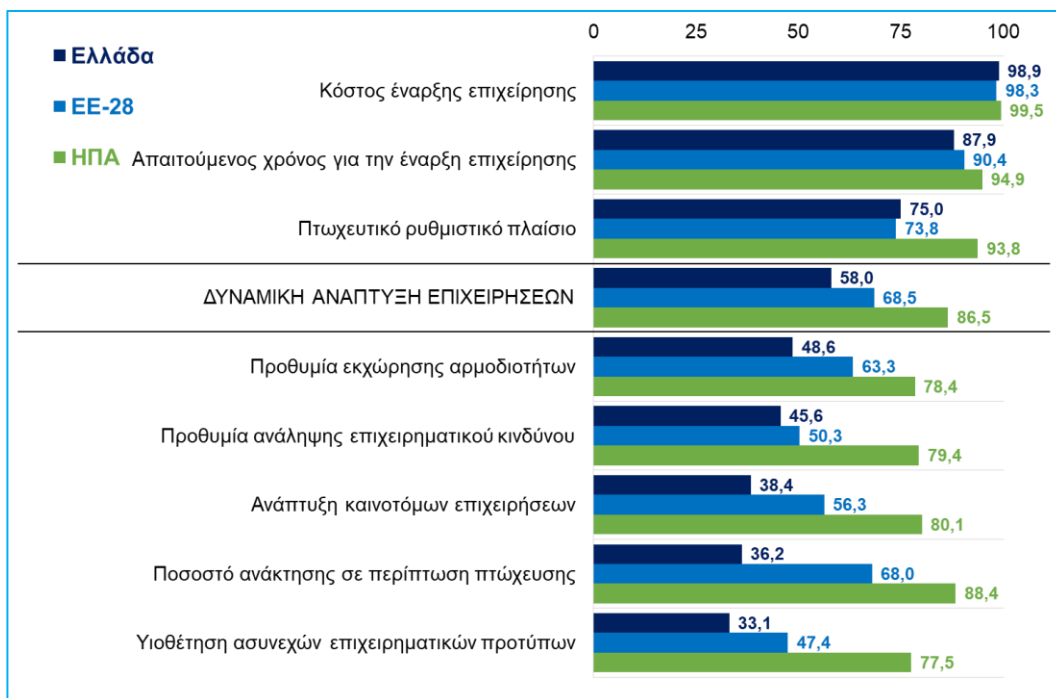
Στον πυλώνα της αγοράς προϊόντων, η Ελλάδα πρέπει να δώσει έμφαση στις στρεβλώσεις που προκαλούν οι φόροι και οι επιδοτήσεις, και θέματα δεσπίζουσας θέσης, στον ανταγωνισμό, την πολυπλοκότητα των δασμολογιών και την αποτελεσματικότητα των συστημάτων εκκαθάρισης συναλλαγών.

Στον πυλώνα του **χρηματοοικονομικού συστήματος**, η χώρα βαθμολογείται με 49,4/100 και κατατάσσεται στην 114^η θέση, με καλύτερη χώρα τις ΗΠΑ (με βαθμολογία 92). Λόγω της κατάστασης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος, η Έκθεση κομίζει γλαύκας εις Αθήνας. **Μεγάλη έμφαση**, λοιπόν, πρέπει να δοθεί:

- στη χρηματοδότηση των ΜΜΕ,
- τη διαθεσιμότητα κεφαλαίων υψηλού κινδύνου,
- την άντληση κεφαλαίων από το χρηματιστήριο,
- την υγεία των τραπεζών, και τη μείωση των δανείων σε καθυστέρηση, και, τέλος,
- την αύξηση των ασφαλιστικών εργασιών.

Στον πυλώνα της **δυναμικής ανάπτυξης των επιχειρήσεων (Δ03)**, η Ελλάδα με βαθμολογία 58/100 κατατάσσεται 72^η, με καλύτερη χώρα τις ΗΠΑ (με βαθμολογία 86). **Μεγάλη έμφαση** πρέπει να δοθεί, σύμφωνα με την έκθεση:

- στην ικανότητα των επιχειρήσεων να υιοθετούν ασυνεχή επιχειρηματικά πρότυπα,
- τη διευκόλυνση της ανάπτυξης των καινοτομιών επιχειρήσεων, και,
- την ανάκτηση των προϊόντων της πτώχευσης.

Δ03: Βαθμολογία ανά υποδείκτη στον πυλώνα «Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων» – Σύγκριση επιδόσεων Ελλάδας με ΕΕ-28 και ΗΠΑ, κλίμακα 0-100 όπου 100 = καλύτερη επίδοση (World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018, Οκτ. 2018)

Τέλος, **ιδιαίτερη έμφαση** πρέπει να δοθεί:

- στην παραχώρηση αρμοδιοτήτων σε στελέχη που είναι χαμηλότερα στην ιεραρχία, και,
- την καλλιέργεια ευνοϊκότερων αντιλήψεων ως προς την ανάληψη επιχειρηματικού κινδύνου.

Στον πυλώνα της **δυνατότητας ανάπτυξης καινοτομιών (Δ04)**, η χώρα βαθμολογείται με 45/100 και κατατάσσεται 44^η, με καλύτερη χώρα τη Γερμανία (με βαθμολογία 88). Σημειώνεται, εν προκειμένω, ότι η διάμεση βαθμολογία στον πυλώνα αυτό είναι 36/100, με τα ¾ των χωρών να βαθμολογούνται κάτω του 50/100, ενδείξεις ότι πολλές χώρες έχουν πολύ δρόμο να διανύσουν πριν φτάσουν τους τρεις πρώτους, Γερμανία (87,5/100), ΗΠΑ (86,5/100) και Ελβετία (82/100), που λαμβάνουν υψηλές βαθμολογίες μακράν της διαμέσου. Η Ελλάδα εμφανίζει τις μεγαλύτερες αδυναμίες

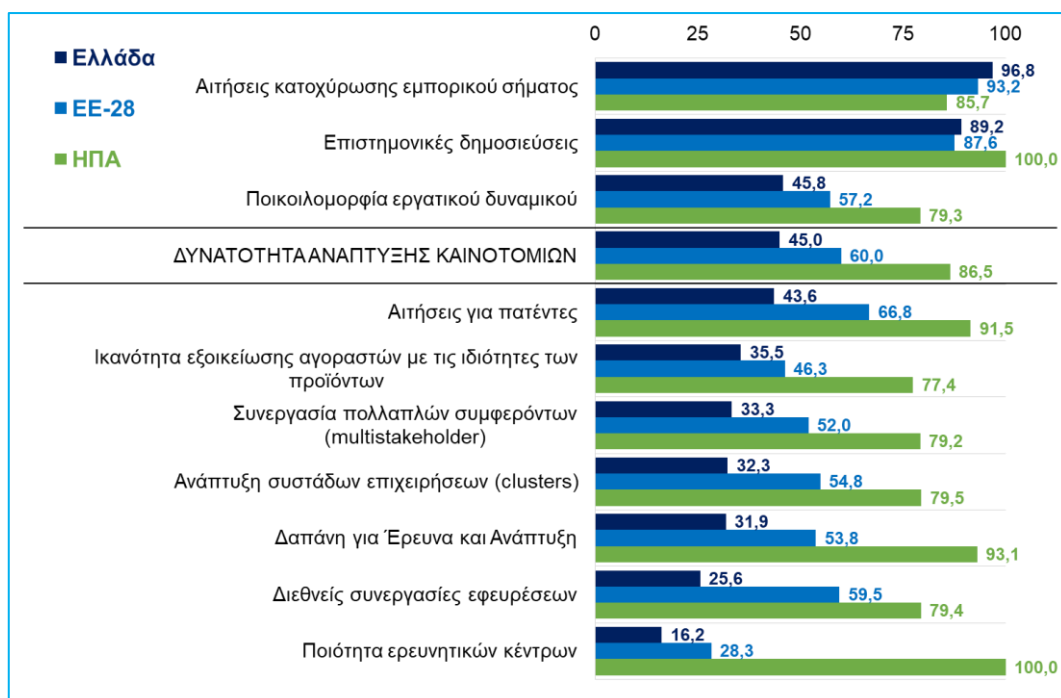
- στην ποιότητα των ερευνητικών κέντρων,
- τις διεθνείς συνεργασίες εφευρέσεων,
- τη δημιουργία επιχειρηματικών συστάδων,
- το ποσοστό πόρων που κατευθύνεται στην έρευνα και ανάπτυξη, τη συνεργασία πολλαπλών συμφερόντων, και
- την ανάπτυξη ικανότητας εξοικείωσης των αγοραστών με τις ιδιότητες των προϊόντων και

υπηρεσιών, ώστε να παίρνουν πλήρως ενημερωμένες αποφάσεις.

Ιδιαίτερη έμφαση θα πρέπει, επίσης, να δοθεί:

- στην ανάπτυξη ποικιλομορφίας στο εργατικό δυναμικό, και
- την αύξηση των αιτήσεων για την κατοχύρωση δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας.

Στον πυλώνα της δυνατότητας ανάπτυξης καινοτομιών, η χώρα βαθμολογείται με 45/100 και κατατάσσεται 44^η, με καλύτερη χώρα τη Γερμανία (με βαθμολογία 88). Σημειώνεται, εν προκειμένω, ότι η διάμεση βαθμολογία στον πυλώνα αυτό είναι 36/100, με τα ¾ των χωρών να βαθμολογούνται κάτω του 50/100, ενδείξεις ότι πολλές χώρες έχουν πολύ δρόμο να διανύσουν πριν φτάσουν τους τρεις πρώτους, Γερμανία (87,5/100), ΗΠΑ (86,5/100) και Ελβετία (82/100).

Δ04: Βαθμολογία ανά υποδείκτη στον πυλώνα «Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών» – Σύγκριση επιδόσεων Ελλάδας με ΕΕ-28 και ΗΠΑ, κλίμακα 0-100 όπου 100 = καλύτερη επίδοση (World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018, Οκτ. 2018)

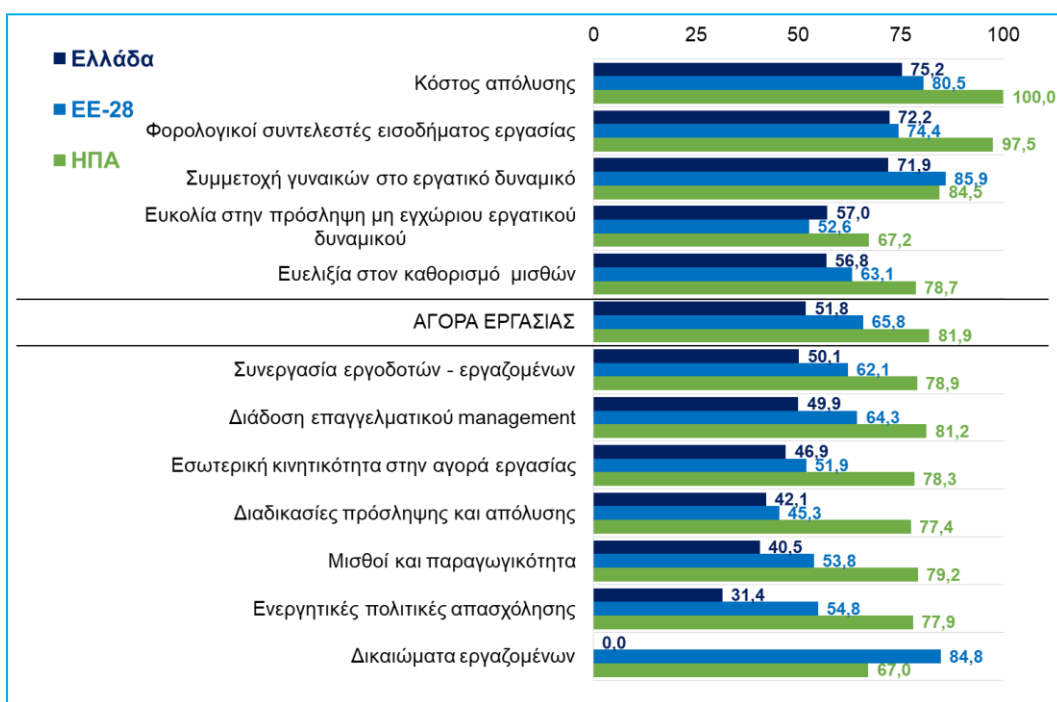

Τέλος, στον πυλώνα της **αγοράς εργασίας (Δ05)**, η χώρα βαθμολογείται με 51,8/100 και κατατάσσεται 107η, με καλύτερη χώρα τις ΗΠΑ (με βαθμολογία 82). Σημειώνεται ότι η Ελλάδα βαθμολογείται με μηδέν σε έναν από τους 12 δείκτες του πυλώνα- στα δικαιώματα εργαζομένων-έχοντας ως πηγή τη μεροληπτική και εκτός πραγματικότητας αξιολόγηση που περιλαμβάνεται στο ITUC (International Trade Union Confederation) Global Rights Index 2018. Η αναθεώρηση εκτίμησης του υποδείκτη με πιο ισορροπημένο τρόπο στις προσεχείς εκδόσεις της ετήσιας έκθεσης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψιν τα δεδομένα και την μεθοδολογία του ILO (International Labour Organization).

Εκεί που πρέπει να δοθεί **ιδιαίτερη έμφαση** είναι:

- οι ενεργές πολιτικές απασχόλησης (καλύτερη στόχευση),
- η διάδοση του επαγγελματικού management,
- η εσωτερική κινητικότητα των εργαζομένων (πιο έντονη κινητικότητα),
- ο βαθμός συνεργασίας μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών (με λιγότερη αντιπαλότητα), και
- η διαδικασία μισθολογικών αναπροσαρμογών (μεγαλύτερη ευελιξία στις συλλογικές διαπραγματεύσεις).

Στον πυλώνα της αγοράς εργασίας, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση, μεταξύ άλλων, στις ενεργές πολιτικές απασχόλησης (καλύτερη στόχευση), την εσωτερική κινητικότητα των εργαζομένων (πιο έντονη κινητικότητα) και τη διαδικασία μισθολογικών αναπροσαρμογών (μεγαλύτερη ευελιξία στις συλλογικές διαπραγματεύσεις).

Δ05: Βαθμολογία ανά υποδείκτη στον πυλώνα «Αγορά Εργασίας» – Σύγκριση επιδόσεων Ελλάδας με ΕΕ-28 και ΗΠΑ, κλίμακα 0-100 όπου 100 = καλύτερη επίδοση (World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018, Οκτ. 2018)

Η έκθεση του WEF θέτει 4 θεμελιώδη ερωτήματα:

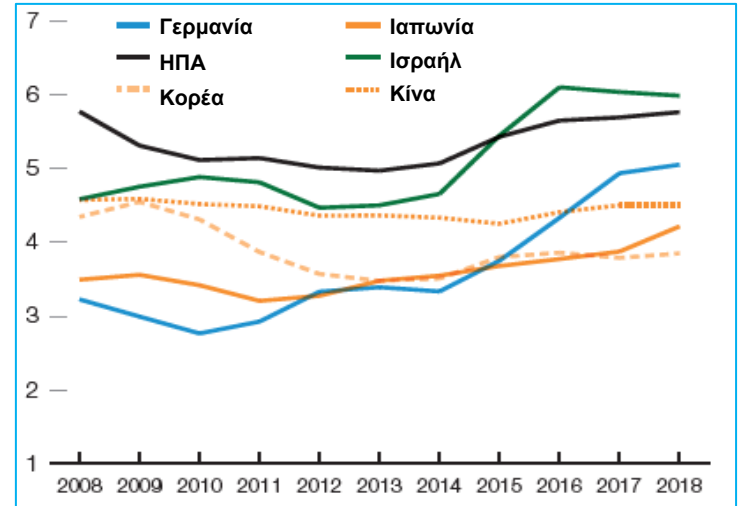
- α) Υπάρχει συνταγή για την καινοτομία;
- β) Είναι το επίπεδο θεσμικής οργάνωσης ακόμη σημαντικό για την ανάπτυξη;
- γ) Είναι συμβατή η δημιουργία όλο και μεγαλύτερης ευημερίας για όλο και περισσότερους ανθρώπους με μια γη που έχει πεπερασμένους πόρους;
- δ) Πρέπει οι διάφορες χώρες να επιδιώκουν τη δημιουργία ανοικτών οικονομιών στον κόσμο;

Οι απαντήσεις συνοπτικά είναι οι ακόλουθες:

α) Δεν υπάρχει συγκεκριμένη συνταγή για την καινοτομία. Όλες οι βελτιώσεις, όμως, στους 98 δείκτες βοηθούν, είτε λίγο είτε πολύ. Χώρες που υστερούν σε ορισμένους τομείς μπορούν να καλύψουν τη διαφορά βελτιώνοντας άλλους τομείς που τα πηγαίνουν καλύτερα. Ωστόσο, υπάρχει μεγάλη απόσταση να διανυθεί για τις περισσότερες χώρες. Ο πυλώνας της δυνατότητας ανάπτυξης καινοτομίας έχει τη χαμηλότερη βαθμολογία στους 12 πυλώνες που εξετάζει η έκθεση. Σε κάθε περίπτωση, είναι δύσκολο να καινοτομήσει μια χώρα εάν δεν έχει υψηλή πρόσβαση (ανάπτυξη ή ευκολία προσαρμογής) σε τεχνολογίες πληροφορικής, τηλεπικοινωνιών, κλπ., εκπαιδευτικό σύστημα υψηλής ποιότητας, και διαθεσιμότητα χρηματοοικονομικών πόρων, εάν δεν διαθέτει κουλτούρα ανάληψης επιχειρηματικών κινδύνων. Η ανάπτυξη καινοτομίας, σε τελική ανάλυση, εξαρτάται από μια σειρά άλλων παραμέτρων που συνδέεται με τη στάση συμπεριφοράς των ατόμων απέναντι στην επιτυχία και την αποτυχία (**Δ06**), που με τη σειρά της προσδιορίζεται σε μεγάλο βαθμό από τις αξίες με τις οποίες γαλουχούνται οι νέοι και τις κυρίαρχες ιδέες που επικρατούν στην κοινωνία.

β) Η ποιότητα των θεσμών μιας χώρας εξακολουθεί να είναι καθοριστική για την μακροχρόνια ανάπτυξη και παραγωγικότητα. Ο πυλώνας των θεσμών έχει τη δεύτερη χαμηλότερη βαθμολογία μετά τον πυλώνα της δυνατότητας ανάπτυξης καινοτομίας, με τη διάμεσο να διαμορφώνεται σε 53/100, με 117 από τις 140 χώρες να έχουν χαμηλότερη βαθμολογία από τη μέση βαθμολογία και των 12 πυλώνων. Οτιδήποτε προκαλεί

Δ06: Αντιμετώπιση επιχειρηματικής αποτυχίας – βαθμολογία στην κλίμακα 1-7, όπου 1=χειρότερη και 7=καλύτερη (*World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018, Οκτ. 2018*)

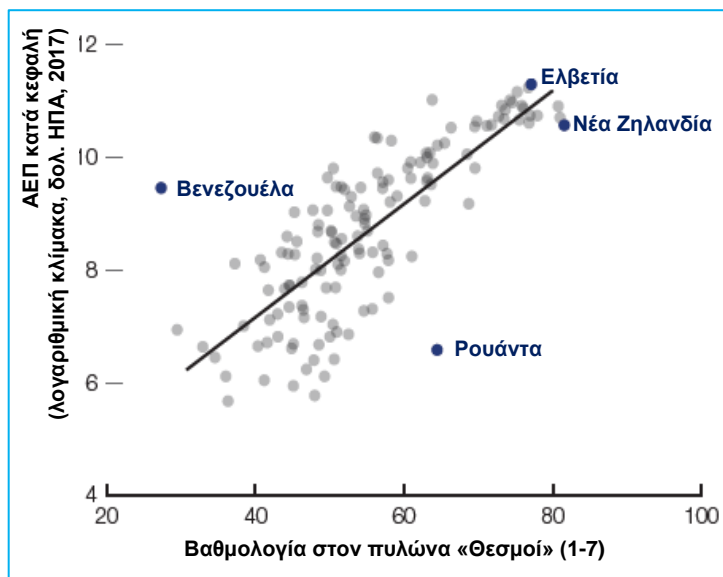

Δεν υπάρχει συγκεκριμένη συνταγή για την καινοτομία. Όλες οι βελτιώσεις, όμως, στους 98 δείκτες βοηθούν, είτε λίγο είτε πολύ. Χώρες που υστερούν σε ορισμένους τομείς μπορούν να καλύψουν τη διαφορά βελτιώνοντας άλλους τομείς που τα πηγαίνουν καλύτερα. Ωστόσο, υπάρχει μεγάλη απόσταση να διανυθεί για τις περισσότερες χώρες. Ο πυλώνας της δυνατότητας ανάπτυξης καινοτομίας έχει τη χαμηλότερη βαθμολογία στους 12 πυλώνες που εξετάζει η έκθεση. Σε κάθε περίπτωση, είναι δύσκολο να καινοτομήσει μια χώρα εάν δεν έχει υψηλή πρόσβαση (ανάπτυξη ή ευκολία προσαρμογής) σε τεχνολογίες πληροφορικής, τηλεπικοινωνιών, κλπ., εκπαιδευτικό σύστημα υψηλής ποιότητας, και διαθεσιμότητα χρηματοοικονομικών πόρων, εάν δεν διαθέτει κουλτούρα ανάληψης επιχειρηματικών κινδύνων.

Δ07: Σχέση Θεσμών και εισοδήματος (*World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018, Οκτ. 2018*)

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μια σειρά παράγοντες, όπως η παγκοσμιοποίηση και οι τεχνολογικές εξελίξεις, σε συνάρτηση με τη Μεγάλη Ύφεση του 2007-2009, επιβράδυναν τη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης και οδήγησαν σε αύξηση της οικονομικής ανισότητας σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. Οι ίδιοι αυτοί παράγοντες προκάλεσαν, επίσης, ντόμινο πολιτικών εξελίξεων με ενδυνάμωση του λαϊκισμού, των φαινομένων αυταρχισμού και των ξενοφοβικών συνδρόμων στις ευημερούσες, κατά κανόνα δυτικές, αλλά όχι μόνο, κοινωνίες.

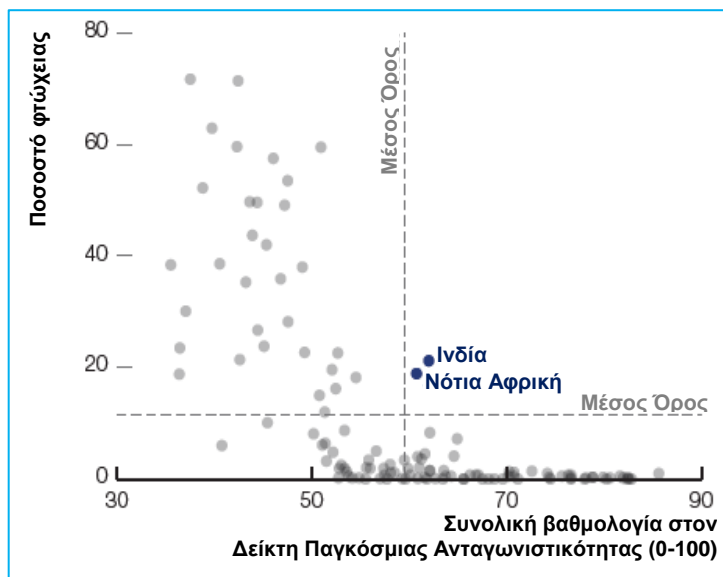
καθυστερήσεις και αβεβαιότητα για τις αναλαμβανόμενες συμβατικές υποχρεώσεις τείνει να αποθαρρύνει τους επενδυτές από το να δεσμεύσουν τα κεφάλαιά τους στη συγκεκριμένη χώρα. Η διαφάνεια έχει τη μικρότερη βαθμολογία, με την επίδοση του δημόσιου τομέα να έχει τη δεύτερη χαμηλότερη βαθμολογία, από οποιονδήποτε άλλο δείκτη στην Έκθεση. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Έκθεσης, τα 2/3 των χωρών έχουν χαμηλότερη βαθμολογία από 50/100, με την διάμεσο στο 43. Η Βενεζουέλα είναι η χώρα με τη χαμηλότερη βαθμολογία (18) στο δείκτη της διαφθοράς (Δ07). Η επίδοση του δημόσιου τομέα περιλαμβάνει τους δείκτες της επιβάρυνσης από το ρυθμιστικό περιβάλλον, της αποτελεσματικότητας του νομικού πλαισίου στη διευθέτηση προβλημάτων, τη συμμετοχή στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και τη δυνατότητα της δημόσιας διοίκησης να ανταποκρίνεται σε μελλοντικές αλλαγές του περιβάλλοντος.

γ) Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι μια σειρά παράγοντες, όπως η παγκοσμιοποίηση και οι τεχνολογικές εξελίξεις, σε συνάρτηση με τη Μεγάλη Ύφεση του 2007-2009, επιβράδυναν τη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης και οδήγησαν σε αύξηση της οικονομικής ανισότητας σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες. Οι ίδιοι αυτοί παράγοντες προκάλεσαν, επίσης, ντόμινο πολιτικών εξελίξεων με ενδυνάμωση του λαϊκισμού, των φαινομένων αυταρχισμού και των ξενοφοβικών συνδρόμων στις ευημερούσες, κατά κανόνα δυτικές, αλλά όχι μόνο, κοινωνίες. Υπάρχει, πλέον, μεγαλύτερη συνειδητοποίηση των επιπτώσεων της παγκόσμιας ανάπτυξης στο περιβάλλον (κλιματική αλλαγή, εξάντληση πλουτοπαραγωγικών πόρων, κ.ο.κ.). Ως εκ τούτου, προκαλείται μια μερική επανεστίαση (χωρίς όλες οι χώρες να συμμερίζονται τους κινδύνους) στους στόχους της ανάπτυξης για όλους (δηλαδή χωρίς κοινωνικούς αποκλεισμούς) και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας (δηλαδή χωρίς καταστροφή του περιβάλλοντος). Σε κάθε περίπτωση, η επιδίωξη υψηλής ανταγωνιστικότητας, με βελτίωση της παραγωγικότητας, σε κάθε οικονομία, συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανισότητας, και βελτίωσης της ποιότητας ζωής των ατόμων παντού (Δ08). Πιο συγκεκριμένα, υπάρχει ισχυρή συσχέτιση της ανόδου μιας χώρας

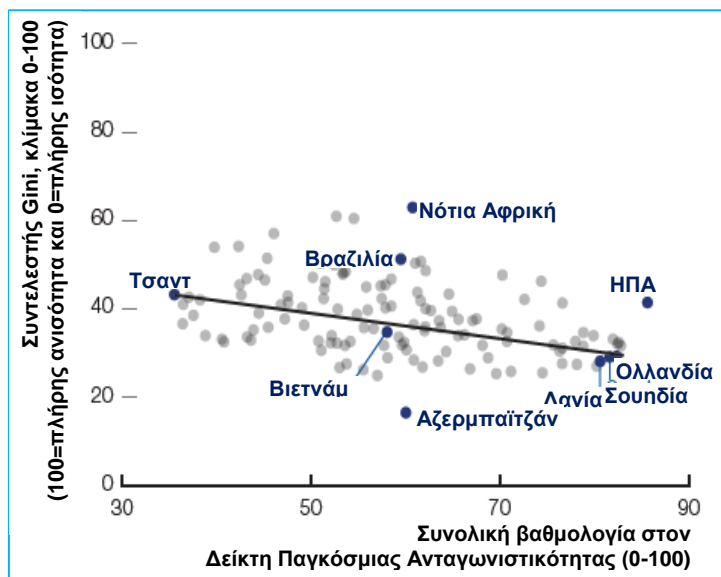

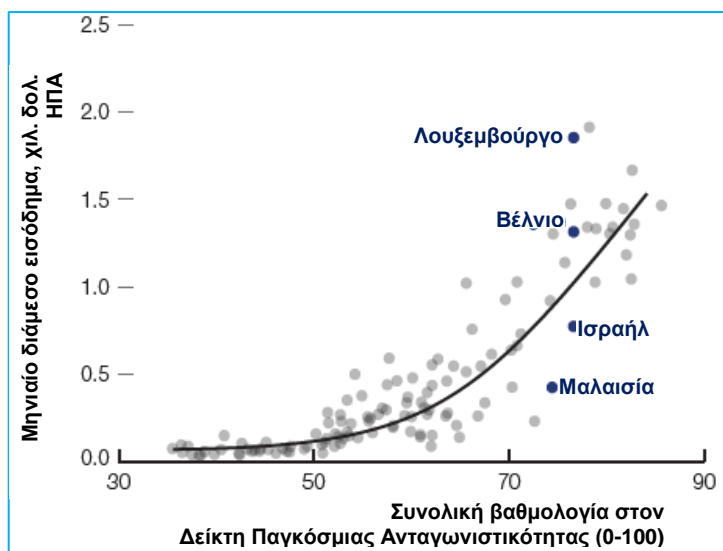
Δ08: Ανταγωνιστικότητα και φτώχεια (World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2018*, Οκτ. 2018)

Δ10: Ανταγωνιστικότητα και ανισότητα (World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2018*, Οκτ. 2018)

Δ09: Ανταγωνιστικότητα και διάμεσο εισόδημα (World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2018*, Οκτ. 2018)

στην κατάταξη ανταγωνιστικότητας του WEF και του διάμεσου εισοδήματος των νοικοκυριών (Δ09). Από την άλλη μεριά, η σχέση οικονομικής ανισότητας με την ανάπτυξη δεν είναι τόσο ισχυρή, μιας και υπάρχουν αναπτυγμένες χώρες με υψηλό και χαμηλό βαθμό ανισότητας, αλλά και το αντίστροφο. Στατιστικά, η σχέση μεταξύ ανταγωνιστικότητας και ανισότητας δεν μπορεί να υποστηρίξει το συμπέρασμα ότι οι πιο

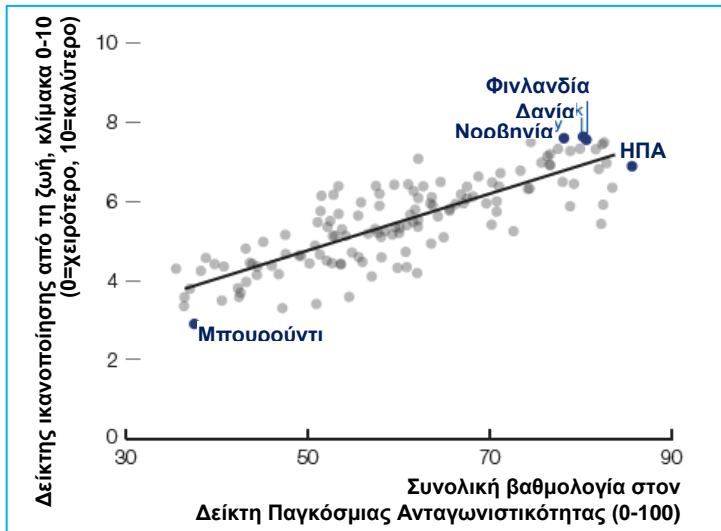
Η σχέση οικονομικής ανισότητας με την ανάπτυξη δεν είναι τόσο ισχυρή, μιας και υπάρχουν αναπτυγμένες χώρες με υψηλό και χαμηλό βαθμό ανισότητας, αλλά και το αντίστροφο. Στατιστικά, η σχέση μεταξύ ανταγωνιστικότητας και ανισότητας δεν μπορεί να υποστηρίξει το συμπέρασμα ότι οι πιο ανταγωνιστικές χώρες είναι πάντοτε και οι χώρες με χαμηλό βαθμό κοινωνικού αποκλεισμού.

ανταγωνιστικές χώρες είναι πάντοτε και οι χώρες με χαμηλό βαθμό κοινωνικού αποκλεισμού (Δ10). Από την άλλη πλευρά, οι χώρες της βόρειας Ευρώπης είναι από τις πλέον αναπτυγμένες χώρες του κόσμου και διαθέτουν κοινωνίες με χαμηλούς βαθμούς οικονομικής ανισότητας, κάτι που δεν συμβαίνει πχ στις ΗΠΑ, το Ισραήλ και την Κίνα όπου η υψηλή ανταγωνιστικότητα συμβαδίζει με σχετικά υψηλό

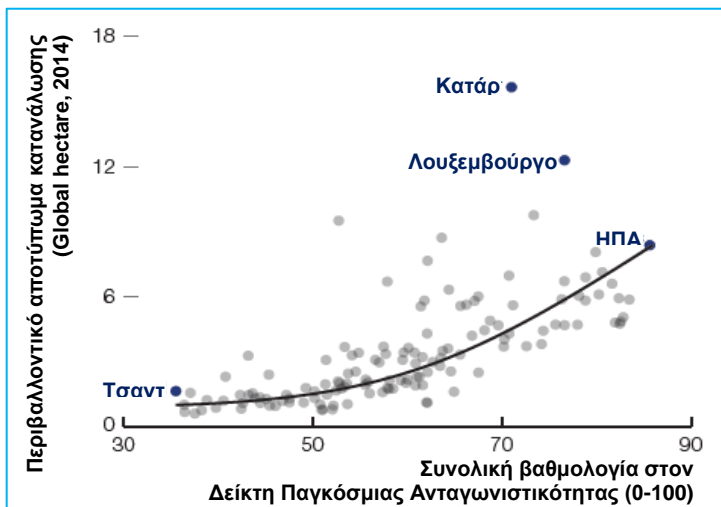

Δ11: Ανταγωνιστικότητα και ικανοποίηση από τη ζωή
(World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2018*, Οκτ. 2018)

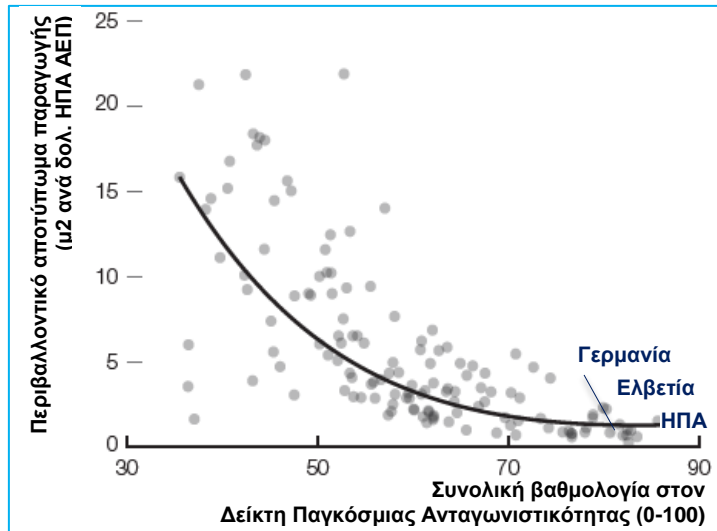

Δ12: Ανταγωνιστικότητα και περιβαλλοντικό αποτύπωμα
(World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2018*, Οκτ. 2018)

βαθμό ανισότητας. Επίσης, η σχέση μεταξύ ανταγωνιστικότητας και ποιότητας ζωής (ικανοποίηση από τη ζωή) είναι ισχυρή και έντονα θετική (Δ11). Τέλος, στο θέμα της σχέσης ανταγωνιστικότητας και αρνητικού οικολογικού αποτυπώματος της ανάπτυξης, υπάρχει θετική συσχέτιση (η οικονομική ανάπτυξη οδηγεί σε πτώση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας Δ12). Υπάρχουν, πάντως, τρόποι να βελτιωθεί η κατάσταση μέσω αύξησης της αποτελεσματικότητας στη χρήση των φυσικών πλουτοπαραγωγικών πόρων, μείωση της σπατάλης και της χρήσης ενεργειακών

Δ13: Ανταγωνιστικότητα και περιβαλλοντικό αποτύπωμα ανά μονάδα προϊόντος
(World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2018*, Οκτ. 2018)

Στο θέμα της σχέσης ανταγωνιστικότητας και αρνητικού οικολογικού αποτυπώματος της ανάπτυξης, υπάρχει θετική συσχέτιση (η οικονομική ανάπτυξη οδηγεί σε πτώση της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας). Οι πιο ανταγωνιστικές οικονομίες, αν και έχουν το πιο υψηλό αρνητικό οικολογικό αποτύπωμα κατά κεφαλήν, ταυτοχρόνως έχουν το πιο χαμηλό αρνητικό οικολογικό αποτύπωμα ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος.

πόρων, κ.ο.κ., ιδίως σε χώρες, όπως η Ελβετία, η Σιγκαπούρη, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ολλανδία, η Ιαπωνία και οι ΗΠΑ που, ως αποτέλεσμα της αναπτυξιακής διαδικασίας, καθίστανται πλουσιότερες. Σημειώνεται ότι οι πιο ανταγωνιστικές οικονομίες, αν και έχουν το πιο υψηλό αρνητικό οικολογικό αποτύπωμα κατά κεφαλήν, ταυτοχρόνως έχουν το πιο χαμηλό αρνητικό οικολογικό αποτύπωμα ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος (Δ13).

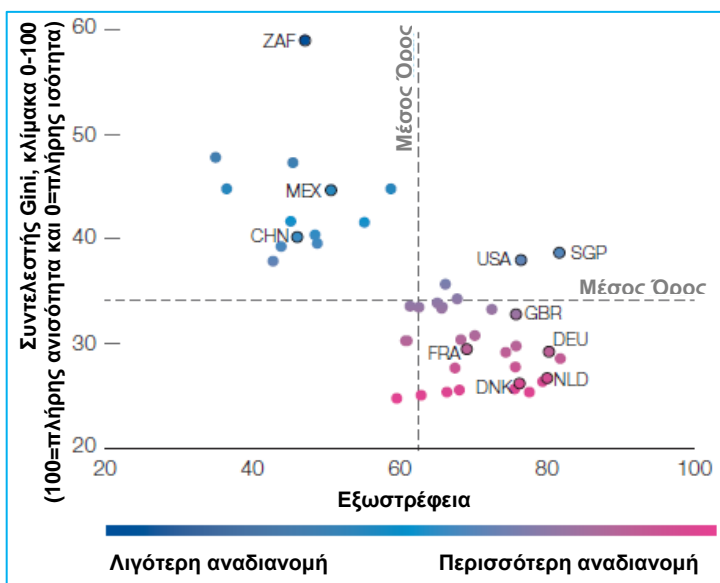

δ) Η μεγαλύτερη ενσωμάτωση μιας χώρας στο διεθνή καταμερισμό της εργασίας (παγκοσμιοποίηση) θεωρείται από το WEF μια επιλογή με θετικές επιπτώσεις μεταξύ χωρών (τεράστια βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στις χώρες που είναι αποδέκτες επενδυτικών κεφαλαίων), αλλά με αρνητικές επιπτώσεις εντός των χωρών που μεταφέρουν παραγωγικές δραστηριότητες στο εξωτερικό, και έτσι έχουν απώλειες στην απασχόληση, αν και το επίπεδο διαβίωσης βελτιώνεται λόγω των χαμηλών τιμών των εισαγόμενων καταναλωτικών αγαθών (Δ14). Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι η αντιστροφή της παγκοσμιοποίησης μέσω εμπορικού προστατευτισμού είναι η άριστη επιλογή, καθώς έτσι θα μειωθεί ο παγκόσμιος πλούτος συνολικά μέσω του περιορισμού του παγκόσμιου εμπορίου. Είναι προτιμότερο να αντιμετωπισθούν τυχόν αρνητικές επιπτώσεις μέσω στοχευμένων οικονομικών πολιτικών συνδρομής των ατόμων και των τοπικών κοινωνιών που επηρεάζονται στις χώρες εξαγωγής επενδύσεων. Όπως συμβαίνει και με τις τεχνολογικές εξελίξεις, η τάση παγκοσμιοποίησης της παραγωγής και της κατανάλωσης, είναι μάλλον αδύνατον να αντιστραφεί ή και απλώς να αναχαιτισθεί.

Η αντιστροφή της παγκοσμιοποίησης μέσω εμπορικού προστατευτισμού δεν είναι η άριστη επιλογή, καθώς έτσι θα μειωθεί ο παγκόσμιος πλούτος συνολικά μέσω του περιορισμού του παγκόσμιου εμπορίου. Είναι προτιμότερο να αντιμετωπισθούν τυχόν αρνητικές επιπτώσεις μέσω στοχευμένων οικονομικών πολιτικών συνδρομής των ατόμων και των τοπικών κοινωνιών που επηρεάζονται στις χώρες εξαγωγής επενδύσεων.

Δ14: Εξωστρέφεια, ανισότητα και αναδιανομή (*World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018, Οκτ. 2018*)

Δ15: Αναλυτική βαθμολογία και κατάταξη Ελλάδας ανά υποδείκτη
(World Economic Forum, *The Global Competitiveness Report 2018*, Οκτ. 2018)

Δείκτης	Βαθμολογία (0-100)	Κατάταξη (140 χώρες)	Καλύτερη επίδοση
1 Θεσμική οργάνωση	50,5	87	Νέα Ζηλανδία
1.01 Κόστος στις επιχειρήσεις από το οργανωμένο έγκλημα	63,8	69	Φινλανδία
1.02 Ποσοστό ανθρωποκτονιών	99,2	24	Ιαπωνία
1.03 Περιστατικά τρομοκρατίας	97,3	107	24 χώρες
1.04 Αξιοπιστία υπηρεσιών αστυνομίας	53,3	79	Φινλανδία
1.05 Απόθεμα κοινωνικού κεφαλαίου	48,8	85	Αυστραλία
1.06 Διαφάνεια Προϋπολογισμού	46,2	90	2 χώρες
1.07 Ανεξαρτησία Δικαιοσύνης	43,6	78	Φινλανδία
1.08 Δυνατότητα ένστασης σε θέματα ρυθμιστικού περιβάλλοντος	21,3	127	Φινλανδία
1.09 Ελευθερία του Τύπου	70,8	61	Νορβηγία
1.10 Διοικητικό βάρος ρυθμιστικού περιβάλλοντος	22,4	131	Σιγκαπούρη
1.11 Αποτελεσματικότητα νομικού πλαισίου για την επίλυση διαφορών	19,6	133	Σιγκαπούρη
1.12 Διάθεση on-line υπηρεσιών (e-participation)	87,6	33	3 χώρες
1.13 Ετοιμότητα κράτους για την αντιμετώπιση αλλαγών που φέρνει το μέλλον	19,4	135	Σιγκαπούρη
1.14 Διαφθορά	48,0	52	Νέα Ζηλανδία
1.15 Προστασία δικαιωμάτων περιουσίας	47,7	107	Φινλανδία
1.16 Προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	51,9	68	Φινλανδία
1.17 Ποιότητα στη διαχείριση της γης	15,0	135	Σιγκαπούρη
1.18 Πρότυπα λογιστικών ελέγχων και εταιρικών ανακοινώσεων	45,8	119	Φινλανδία
1.19 Κανονιστικό πλαίσιο για τη σύγκρουση συμφερόντων μετόχων - διοίκησης	53,0	84	2 χώρες
1.20 Δικαιώματα μετόχων	73,0	15	Καζακστάν
2 Υποδομές	66,9	63	Σιγκαπούρη
2.01 Συνδέσεις οδικού δικτύου	66,9	63	ΗΠΑ
2.02 Ποιότητα δρόμων	62,2	36	Σιγκαπούρη
2.03 Σιδηρόδρομοι ανά Km2	42,4	45	Τσεχία
2.04 Αποδοτικότητα σιδηροδρομικών υπηρεσιών	34,0	77	Ελβετία
2.05 Συνδέσεις αεροδρομίων	77,2	27	ΗΠΑ
2.06 Αποδοτικότητα υπηρεσιών αερομεταφορών	70,8	37	Σιγκαπούρη
2.07 Συνδέσεις με διεθνείς γραμμές εμπορευματομεταφορών	50,1	30	Κίνα
2.08 Αποδοτικότητα λιμενικών υπηρεσιών	60,8	38	Σιγκαπούρη
2.09 Πρόσβαση σε ηλεκτροδότηση	100,0	1	66 χώρες
2.10 Ποιότητα ηλεκτροδότησης	95,9	49	Σιγκαπούρη
2.11 Έκθεση σε μη ασφαλές πόσιμο νερό	100,0	17	ΗΠΑ
2.12 Αξιοπιστία παροχής νερού	81,6	37	Ελβετία
3 Υιοθέτηση ΤΠΕ	58,9	57	Κορέα
3.01 Συνδρομές κινητής τηλεφωνίας	96,6	76	Χονγκ Κονγκ
3.02 Συνδρομές ευρυζωνικής κινητής τηλεφωνίας	...	80	Ην. Αραβικά Εμιράτα
3.03 Συνδρομές ευρυζωνικής σταθερής τηλεφωνίας	67,7	18	Ελβετία
3.04 Συνδρομές διαδικτύου οπτικής ίνας	...	92	Κορέα
3.05 Χρήστες διαδικτύου	69,1	56	Ισλανδία
4 Μακροοικονομική σταθερότητα	73,6	83	31 χώρες
4.01 Πληθωρισμός	100,0	1	74 χώρες
4.02 Δυναμική χρέους	47,3	99	36 χώρες
5 Υγεία	95,7	21	4 χώρες
5.01 Προσδόκιμο ζωής με καλή υγεία	95,7	20	Σιγκαπούρη
6 Εκπαίδευση και δεξιότητες	70,4	39	Φινλανδία
6.01 Μέσος όρος ετών εκπαίδευσης	71,6	44	Φινλανδία
6.02 Κατάρτιση προσωπικού	43,5	99	Ελβετία
6.03 Ποιότητα επαγγελματικής κατάρτισης	41,5	111	Ελβετία
6.04 Δεξιότητες αποφοίτων	56,0	46	Ελβετία
6.05 Ψηφιακές δεξιότητες ενεργού πληθυσμού	53,3	72	Σουηδία
6.06 Ευκολία εύρεσης προσωπικού με δεξιότητες	56,6	52	ΗΠΑ
6.07 Προσδόκιμη διάρκεια εκπαίδευσης	95,9	15	Αυστραλία
6.08 Κριτική σκέψη στην εκπαίδευση	27,7	119	ΗΠΑ
6.09 Αναλογία μαθητών - δασκάλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση	100,0	6	Λουξεμβούργο
7 Αγορά προϊόντων	56,7	63	Σιγκαπούρη
7.01 Στρέβλωση ανταγωνισμού ως συνέπεια των φόρων και των επιδοτήσεων	34,5	118	Σιγκαπούρη
7.02 Περιπτώσεις δεσπόζουσας θέσης	47,3	50	Ελβετία
7.03 Ανταγωνισμός στις υπηρεσίες	66,6	64	Χονγκ Κονγκ
7.04 Ύπαρξη μη δασμολογικών φραγμών	65,6	24	Σιγκαπούρη
7.05 Δασμοί	92,4	23	Χονγκ Κονγκ
7.06 Πολυπλοκότητα δασμών	33,7	112	Χονγκ Κονγκ
7.07 Αποδοτικότητα διαδικασιών εκτελωνισμού	46,0	48	Γερμανία
7.08 Άνοιγμα αγοράς υπηρεσιών	82,0	31	Εκουαδόρ

Δ15: Αναλυτική βαθμολογία και κατάταξη Ελλάδας ανά υποδείκτη (συνέχεια)
(World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018, Οκτ. 2018)

Δείκτης	Βαθμολογία (0-100)	Κατάταξη (140 χώρες)	Καλύτερη επίδοση
8 Αγορά εργασίας	51,8	107	ΗΠΑ
8.01 Κόστος απόλυσης	75,2	69	3 χώρες
8.02 Διαδικασίες πρόσληψης και απόλυσης	42,1	97	Χονγκ Κονγκ
8.03 Συνεργασία εργοδοτών - εργαζομένων	50,1	105	Ελβετία
8.04 Ευελιξία στον καθορισμό μισθών	56,8	110	Χονγκ Κονγκ
8.05 Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης	31,4	87	Ελβετία
8.06 Δικαιώματα εργαζομένων	0,0	116	4 χώρες
8.07 Ευκολία στην πρόσληψη μη εγχώριου εργατικού δυναμικού	57,0	43	Αλβανία
8.08 Εσωτερική κινητικότητα στην αγορά εργασίας	46,9	120	Γουινέα
8.09 Διάδοση επαγγελματικού management	49,9	84	Φινλανδία
8.10 Μισθοί και παραγωγικότητα	40,5	111	ΗΠΑ
8.11 Συμμετοχή γυναικών στο εργατικό δυναμικό	71,9	59	Σεϋχέλλες
8.12 Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος εργασίας	72,2	119	6 χώρες
9 Χρηματοοικονομικό σύστημα	49,4	114	ΗΠΑ
9.01 Εγχώρια χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα	100,0	23	Κύπρος
9.02 Χρηματοδότηση ΜμΕ	22,7	137	ΗΠΑ
9.03 Διαθεσιμότητα κεφαλαίων υψηλού κινδύνου	16,8	129	ΗΠΑ
9.04 Κεφαλαιοποίηση αγοράς	21,4	74	Χονγκ Κονγκ
9.05 Ύψος ασφαλίσεων	34,6	56	Ταϊβάν
9.06 Υγεία τραπεζών	26,1	137	Φινλανδία
9.07 Μη εξυπηρετούμενα δάνεια	27,7	137	Ταϊβάν
9.08 Χρηματοδοτικό κενό	100,0	10	Ιρλανδία
9.09 Ποσοστό κεφαλαιοποίησης τραπεζών	95,3	93	Σιέρα Λεόν
10 Μέγεθος αγοράς	59,0	58	Κίνα
10.01 ΑΕΠ	...	54	Κίνα
10.02 Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	...	89	Χονγκ Κονγκ
11 Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	58,0	72	ΗΠΑ
11.01 Κόστος έναρξης επιχείρησης	98,9	45	2 χώρες
11.02 Απαιτούμενος χρόνος για την έναρξη επιχείρησης	87,9	77	Νέα Ζηλανδία
11.03 Ποσοστό ανάκτησης σε περίπτωση πτώχευσης	36,2	80	Νορβηγία
11.04 Πτωχευτικό ρυθμιστικό πλαίσιο	75,0	28	5 χώρες
11.05 Προθυμία ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου	45,6	90	Ισραήλ
11.06 Προθυμία εκχώρησης αρμοδιοτήτων	48,6	100	Δανία
11.07 Ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων	38,4	120	Ισραήλ
11.08 Υιοθέτηση ασυνεχών επιχειρηματικών προτύπων	33,1	126	ΗΠΑ
12 Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	45,0	44	Γερμανία
12.01 Ποικιλομορφία εργατικού δυναμικού	45,8	123	Καναδάς
12.02 Ανάπτυξη συστάδων επιχειρήσεων (clusters)	32,3	127	ΗΠΑ
12.03 Διεθνείς συνεργασίες εφευρέσεων	25,6	39	Ελβετία
12.04 Συνεργασία πολλαπλών συμφερόντων (multistakeholder)	33,3	123	ΗΠΑ
12.05 Επιστημονικές δημοσιεύσεις	89,2	30	ΗΠΑ
12.06 Αιτήσεις για πατέντες	43,6	36	Ιαπωνία
12.07 Δαπάνη για Έρευνα και Ανάπτυξη	31,9	40	Ισραήλ
12.08 Ποιότητα ερευνητικών κέντρων	16,2	31	ΗΠΑ
12.09 Ικανότητα εξοικείωσης αγοραστών με τις ιδιότητες των προϊόντων	35,5	94	ΗΠΑ
12.10 Αιτήσεις κατοχύρωσης εμπορικού σήματος	96,8	...	Λουξεμβούργο

Δ16: Αναλυτική βαθμολογία και κατάταξη Ελλάδας ανά υποδείκτη – ταξινόμηση από την υψηλότερη βαθμολογία προς τη χαμηλότερη (World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018, Οκτ. 2018)

ID	Πυλώνας	Δείκτης	Βαθμολογία (0-100)	Κατάταξη (μεταξύ 140 χωρών)	Καλύτερη επίδοση
2.09	Υποδομές	Πρόσβαση σε ηλεκτροδότηση	100,0	1	66 χώρες
2.11	Υποδομές	Έκθεση σε μη ασφαλές πόσιμο νερό	100,0	17	ΗΠΑ
4.01	Μακροοικονομική σταθερότητα	Πληθωρισμός	100,0	1	74 χώρες
6.09	Εκπαίδευση και δεξιότητες	Αναλογία μαθητών - δασκάλων στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση	100,0	6	Λουξεμβούργο
9.01	Χρηματοοικονομικό σύστημα	Εγχώρια χρηματοδότηση ιδιωτικού τομέα	100,0	23	Κύπρος
9.08	Χρηματοοικονομικό σύστημα	Χρηματοδοτικό κενό	100,0	10	Ιρλανδία
1.02	Θεσμική οργάνωση	Ποσοστό ανθρωποκτονιών	99,2	24	Ιαπωνία
11.01	Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	Κόστος έναρξης επιχείρησης	98,9	45	2 χώρες
1.03	Θεσμική οργάνωση	Περιστατικά τρομοκρατίας	97,3	107	24 χώρες
12.10	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Αιτήσεις κατοχύρωσης εμπορικού σήματος	96,8	...	Λουξεμβούργο
3.01	Υιοθέτηση ΤΠΕ	Συνδρομές κινητής τηλεφωνίας	96,6	76	Χονγκ Κονγκ
2.10	Υποδομές	Ποιότητα ηλεκτροδότησης	95,9	49	Σιγκαπούρη
6.07	Εκπαίδευση και δεξιότητες	Προσδόκιμη διάρκεια εκπαίδευσης	95,9	15	Αυστραλία
5.01	Υγεία	Προσδόκιμο ζωής με καλή υγεία	95,7	20	Σιγκαπούρη
5	Υγεία	Υγεία	95,7	21	4 χώρες
9.09	Χρηματοοικονομικό σύστημα	Ποσοστό κεφαλαιοποίησης τραπεζών	95,3	93	Σιέρα Λεόν
7.05	Αγορά προϊόντων	Δασμοί	92,4	23	Χονγκ Κονγκ
12.05	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Επιστημονικές δημοσιεύσεις	89,2	30	ΗΠΑ
11.02	Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	Απαιτούμενος χρόνος για την έναρξη επιχείρησης	87,9	77	Νέα Ζηλανδία
1.12	Θεσμική οργάνωση	Διάθεση on-line υπηρεσιών (e-participation)	87,6	33	3 χώρες
7.08	Αγορά προϊόντων	Άνοιγμα αγορών υπηρεσιών	82,0	31	Εκουαδόρ
2.12	Υποδομές	Αξιοπιστία παροχής νερού	81,6	37	Ελβετία
2.05	Υποδομές	Συνδέσεις αεροδρομίων	77,2	27	ΗΠΑ
8.01	Αγορά εργασίας	Κόστος απόλυσης	75,2	69	3 χώρες
11.04	Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	Πτωχευτικό ρυθμιστικό πλαίσιο	75,0	28	5 χώρες
4	Μακροοικονομική σταθερότητα	Μακροοικονομική σταθερότητα	73,6	83	31 χώρες
1.20	Θεσμική οργάνωση	Δικαιώματα μετόχων	73,0	15	Καζακστάν
8.12	Αγορά εργασίας	Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος εργασίας	72,2	119	6 χώρες
8.11	Αγορά εργασίας	Συμμετοχή γυναικών στο εργατικό δυναμικό	71,9	59	Σεϋχέλλες
6.01	Εκπαίδευση και δεξιότητες	Μέσος όρος ετών εκπαίδευσης	71,6	44	Φινλανδία
2.06	Υποδομές	Αποδοτικότητα υπηρεσιών αερομεταφορών	70,8	37	Σιγκαπούρη
1.09	Θεσμική οργάνωση	Ελευθερία του Τύπου	70,8	61	Νορβηγία
6	Εκπαίδευση και δεξιότητες	Εκπαίδευση και δεξιότητες	70,4	39	Φινλανδία
3.05	Υιοθέτηση ΤΠΕ	Χρήστες διαδικτύου	69,1	56	Ισλανδία
3.03	Υιοθέτηση ΤΠΕ	Συνδρομές ευρυζωνικής σταθερής τηλεφωνίας	67,7	18	Ελβετία
2	Υποδομές	Υποδομές	66,9	63	Σιγκαπούρη
2.01	Υποδομές	Συνδέσεις οδικού δικτύου	66,9	63	ΗΠΑ
7.03	Αγορά προϊόντων	Ανταγωνισμός στις υπηρεσίες	66,6	64	Χονγκ Κονγκ
7.04	Αγορά προϊόντων	Υπαρξη μη δασμολογικών φραγμών	65,6	24	Σιγκαπούρη
1.01	Θεσμική οργάνωση	Κόστος στις επιχειρήσεις από το οργανωμένο έγκλημα	63,8	69	Φινλανδία
2.02	Υποδομές	Ποιότητα δρόμων	62,2	36	Σιγκαπούρη
2.08	Υποδομές	Αποδοτικότητα λιμενικών υπηρεσιών	60,8	38	Σιγκαπούρη
10	Μέγεθος αγοράς	Μέγεθος αγοράς	59,0	58	Κίνα
3	Υιοθέτηση ΤΠΕ	Υιοθέτηση ΤΠΕ	58,9	57	Κορέα
11	Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	58,0	72	ΗΠΑ
8.07	Αγορά εργασίας	Ευκολία στην πρόσληψη μη εγχώριου εργατικού δυναμικού	57,0	43	Αλβανία
8.04	Αγορά εργασίας	Ευελξία στον καθορισμό μισθών	56,8	110	Χονγκ Κονγκ
7	Αγορά προϊόντων	Αγορά προϊόντων	56,7	63	Σιγκαπούρη
6.06	Εκπαίδευση και δεξιότητες	Ευκολία εύρεσης προσωπικού με δεξιότητες	56,6	52	ΗΠΑ
6.04	Εκπαίδευση και δεξιότητες	Δεξιότητες αποφοίτων	56,0	46	Ελβετία
1.04	Θεσμική οργάνωση	Αξιοπιστία υπηρεσιών αστυνομίας	53,3	79	Φινλανδία
6.05	Εκπαίδευση και δεξιότητες	Ψηφιακές δεξιότητες ενεργού πληθυσμού	53,3	72	Σουηδία
1.19	Θεσμική οργάνωση	Κανονιστικό πλαίσιο για τη σύγκρουση συμφερόντων μετόχων – διοίκησης	53,0	84	2 χώρες
1.16	Θεσμική οργάνωση	Προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας	51,9	68	Φινλανδία
8	Αγορά εργασίας	Αγορά εργασίας	51,8	107	ΗΠΑ
1	Θεσμική οργάνωση	Θεσμοί	50,5	87	Νέα Ζηλανδία
2.07	Υποδομές	Συνδέσεις με διεθνείς γραμμές εμπορευματομεταφορών	50,1	30	Κίνα
8.03	Αγορά εργασίας	Συνεργασία εργοδοτών - εργαζομένων	50,1	105	Ελβετία
8.09	Αγορά εργασίας	Διάδοση επαγγελματικού management	49,9	84	Φινλανδία
9	Χρηματοοικονομικό σύστημα	Χρηματοοικονομικό σύστημα	49,4	114	ΗΠΑ

Δ16: Αναλυτική βαθμολογία και κατάταξη Ελλάδας ανά υποδείκτη 0 ταξινόμηση από την υψηλότερη βαθμολογία προς τη χαμηλότερη (συνέχεια) (World Economic Forum, The Global Competitiveness Report 2018, Οκτ. 2018)

ID	Πυλώνας	Δείκτης	Βαθμολογία (1-100)	Κατάταξη (μεταξύ 140 χωρών)	Καλύτερη επίδοση
1.05	Θεσμική οργάνωση	Απόθεμα κοινωνικού κεφαλαίου	48,8	85	Αυστραλία
11.06	Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	Προθυμία εκχώρησης αρμοδιοτήτων	48,6	100	Δανία
1.14	Θεσμική οργάνωση	Διαφθορά	48,0	52	Νέα Ζηλανδία
1.15	Θεσμική οργάνωση	Προστασία δικαιωμάτων περιουσίας	47,7	107	Φινλανδία
7.02	Αγορά προϊόντων	Περιπτώσεις δεσπόζουσας θέσης	47,3	50	Ελβετία
4.02	Μακροοικονομική σταθερότητα	Δυναμική χρέους	47,3	99	36 χώρες
8.08	Αγορά εργασίας	Εσωτερική κινητικότητα στην αγορά εργασίας	46,9	120	Γουινέα
1.06	Θεσμική οργάνωση	Διαφάνεια Προϋπολογισμού	46,2	90	2 χώρες
7.07	Αγορά προϊόντων	Αποδοτικότητα διαδικασιών εκτελεστικού	46,0	48	Γερμανία
1.18	Θεσμική οργάνωση	Πρότυπα λογιστικών ελέγχων και εταιρικών ανακοινώσεων	45,8	119	Φινλανδία
12.01	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Ποικιλομορφία εργατικού δυναμικού	45,8	123	Καναδάς
11.05	Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	Προθυμία ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου	45,6	90	Ισραήλ
12	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	45,0	44	Γερμανία
1.07	Θεσμική οργάνωση	Ανεξαρτησία δικαιοσύνης	43,6	78	Φινλανδία
12.06	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Αιτήσεις για πατέντες	43,6	36	Ιαπωνία
6.02	Εκπαίδευση και δεξιότητες	Κατάρτιση προσωπικού	43,5	99	Ελβετία
2.03	Υποδομές	Σιδηρόδρομοι ανά Km2	42,4	45	Τσεχία
8.02	Αγορά εργασίας	Διαδικασίες πρόσληψης και απόλυσης	42,1	97	Χονγκ Κονγκ
6.03	Εκπαίδευση και δεξιότητες	Ποιότητα επαγγελματικής κατάρτισης	41,5	111	Ελβετία
8.10	Αγορά εργασίας	Μισθοί και παραγωγικότητα	40,5	111	ΗΠΑ
11.07	Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	Ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων	38,4	120	Ισραήλ
11.03	Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	Ποσοστό ανάκτησης σε περίπτωση πτώχευσης	36,2	80	Νορβηγία
12.09	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Ικανότητα εξοικείωσης αγοραστών με τις ιδιότητες των προϊόντων	35,5	94	ΗΠΑ
9.05	Χρηματοοικονομικό σύστημα	Ύψος ασφαλιστών	34,6	56	Ταϊβάν
7.01	Αγορά προϊόντων	Στρέβλωση ανταγωνισμού ως συνέπεια των φόρων και των επιδοτήσεων	34,5	118	Σιγκαπούρη
2.04	Υποδομές	Αποδοτικότητα σιδηροδρομικών υπηρεσιών	34,0	77	Ελβετία
7.06	Αγορά προϊόντων	Πολυπλοκότητα δασμών	33,7	112	Χονγκ Κονγκ
12.04	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Συνεργασία πολλαπλών συμφερόντων (multistakeholder)	33,3	123	ΗΠΑ
11.08	Δυναμική ανάπτυξη επιχειρήσεων	Υιοθέτηση ασυνεχών επιχειρηματικών προτύπων	33,1	126	ΗΠΑ
12.02	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Ανάπτυξη συστάδων επιχειρήσεων (clusters)	32,3	127	ΗΠΑ
12.07	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Δαπάνη για Έρευνα και Ανάπτυξη	31,9	40	Ισραήλ
8.05	Αγορά εργασίας	Ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης	31,4	87	Ελβετία
6.08	Εκπαίδευση και δεξιότητες	Κριτική σκέψη στην εκπαίδευση	27,7	119	ΗΠΑ
9.07	Χρηματοοικονομικό σύστημα	Μη εξυπηρετούμενα δάνεια	27,7	137	Ταϊβάν
9.06	Χρηματοοικονομικό σύστημα	Υγεία τραπεζών	26,1	137	Φινλανδία
12.03	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Διεθνείς συνεργασίες εφευρέσεων	25,6	39	Ελβετία
9.02	Χρηματοοικονομικό σύστημα	Χρηματοδότηση ΜμΕ	22,7	137	ΗΠΑ
1.10	Θεσμική οργάνωση	Διοικητικό βάρος ρυθμιστικού περιβάλλοντος	22,4	131	Σιγκαπούρη
9.04	Χρηματοοικονομικό σύστημα	Κεφαλαιοποίηση αγοράς	21,4	74	Χονγκ Κονγκ
1.08	Θεσμική οργάνωση	Δυνατότητα έντασης σε θέματα ρυθμιστικού περιβάλλοντος	21,3	127	Φινλανδία
1.11	Θεσμική οργάνωση	Αποτελεσματικότητα νομικού πλαισίου για την επίλυση διαφορών	19,6	133	Σιγκαπούρη
1.13	Θεσμική οργάνωση	Ετοιμότητα κράτους για την αντιμετώπιση αλλαγών που φέρνει το μέλλον	19,4	135	Σιγκαπούρη
9.03	Χρηματοοικονομικό σύστημα	Διαθεσιμότητα κεφαλαίων υψηλού κινδύνου	16,8	129	ΗΠΑ
12.08	Δυνατότητα ανάπτυξης καινοτομιών	Ποιότητα ερευνητικών κέντρων	16,2	31	ΗΠΑ
1.17	Θεσμική οργάνωση	Ποιότητα στη διαχείριση της γης	15,0	135	Σιγκαπούρη
8.06	Αγορά εργασίας	Δικαιώματα εργαζομένων	0,0	116	4 χώρες
3.02	Υιοθέτηση ΤΠΕ	Συνδρομές ευρωζωνικής κινητής τηλεφωνίας	...	80	Ην. Αραβικά Εμιράτα
3.04	Υιοθέτηση ΤΠΕ	Συνδρομές διαδικτύου οπτικής ίνας	...	92	Κορέα
10.01	Μέγεθος αγοράς	ΑΕΠ	...	54	Κίνα
10.02	Μέγεθος αγοράς	Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	...	89	Χονγκ Κονγκ

- Πρόσφορο περιβάλλον
- Ανθρώπινο κεφάλαιο
- Αγορές
- Οικοςύστημα καινοτομίας

Οικονομικές εξελίξεις

ΑΕΠ: Κατά +1,5% αυξήθηκε το ΑΕΠ το 2017, με βάση τη 2^η εκτίμηση της ΕΛΣΤΑΤ, αντί +1,4% κατά την 1^η εκτίμηση του Μαρτίου 2018.

Οι σημαντικότερες αναθεωρήσεις κατά τη 2^η εκτίμηση των στοιχείων του ΑΕΠ έχουν ως εξής:

- **Ιδιωτική κατανάλωση:** +0,9% με συμβολή στο ΑΕΠ κατά + 0,6 π.μ., αντί +0,1% και +0,1 π.μ. αντίστοιχα στην προηγούμενη εκτίμηση. Η αναθεώρηση αυτή οφείλεται κυρίως σε αντίστοιχη αναθεώρηση των αποπληθωριστών ιδιωτικής κατανάλωσης.
- **Δημόσια κατανάλωση:** -0,4% με συμβολή στο ΑΕΠ κατά -0,1 π.μ., αντί -1,1% και -0,2 π.μ. αντίστοιχα στην προηγούμενη εκτίμηση.
- **Επενδύσεις σε πάγια:** +9,1%, αντί +9,6% κατά την 1^η εκτίμηση. Η υποβάθμιση οφείλεται κυρίως στην αναθεώρηση των επενδύσεων το 2015 και 2016. Αντίθετα, σε τρέχουσες τιμές οι επενδύσεις σε πάγια εμφανίζονται περισσότερες σε σύγκριση με την 1^η εκτίμηση

(€23,2 δισ. αντί €22,5 δισ.). Η συμβολή των επενδύσεων για το 2017 σε πάγια δεν αλλάζει.

- **Μεταβολή αποθεμάτων:** -€699 εκατ. αντί -€1.633 εκατ. (τρέχουσες τιμές) κατά την 1^η εκτίμηση.

Σημειώνεται ότι στο προσχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού εκτιμάται για το 2018 αύξηση του ΑΕΠ κατά +2,1% και της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά +1%. Οι εκτιμήσεις αυτές ενδέχεται να μην επιβεβαιωθούν, λόγω επίδρασης βάσης, καθώς οι μετρήσεις του 2018 συγκρίνονται πλέον με τα υψηλότερα μεγέθη του 2017. Σε κάθε περίπτωση, τα αναλυτικά στοιχεία εθνικών λογαριασμών του 3^{ου} τριμήνου του 2018, τα οποία θα ανακοινωθούν στις 4/12/2018, θα παρέχουν αναλυτικότερη εικόνα για την πορεία και τις βραχυπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας.

	2η εκτίμηση (Οκτ. 2018)			1η εκτίμηση (Μαρ. 2018)		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017
ΑΕΠ (ετήσια % μεταβολή)	-0,4%	-0,2%	1,5%	-0,3%	-0,2%	1,4%
Τελική καταναλωτική δαπάνη	0,2%	-0,2%	0,6%	-0,1%	-0,3%	-0,2%
Ιδιωτική κατανάλωση	-0,2%	-0,1%	0,9%	-0,5%	0,0%	0,1%
Δημόσια κατανάλωση	1,6%	-0,7%	-0,4%	1,2%	-1,5%	-1,1%
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	0,7%	4,7%	9,1%	-0,3%	1,6%	9,6%
Εξαγωγές	3,1%	-1,8%	6,8%	3,1%	-1,8%	6,8%
Εισαγωγές	0,4%	0,3%	7,1%	0,4%	0,3%	7,2%
Συμβολή στη μεταβολή του ΑΕΠ						
Τελική καταναλωτική δαπάνη	0,2%	-0,2%	0,5%	-0,1%	-0,3%	-0,1%
Ιδιωτική κατανάλωση	-0,1%	-0,1%	0,6%	-0,3%	0,0%	0,1%
Δημόσια κατανάλωση	0,3%	-0,2%	-0,1%	0,3%	-0,3%	-0,2%
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	0,1%	0,5%	1,1%	0,0%	0,2%	1,1%
Εξαγωγές	0,9%	-0,6%	2,1%	0,9%	-0,6%	2,1%
Εισαγωγές	-0,1%	-0,1%	-2,3%	-0,1%	-0,1%	-2,4%
Μεταβολή αποθεμάτων και διαφορά αποπληθωριστών	-1,5%	0,2%	0,1%	-1,0%	0,6%	0,7%

Δ17: ΑΕΠ και βασικά μεγέθη: 2^η εκτίμηση για το 2017 και αναθεώρηση ετών 2015-2016 (ΕΛΣΤΑΤ, Οκτ. 2018)

Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού: Για τον Σεπτέμβριο 2018 το πρωτογενές αποτέλεσμα του κρατικού προϋπολογισμού συνεχίζει να ξεπερνάει το στόχο αλλά και τις επιδόσεις του 2017 (€4,8 δισ. έναντι στόχου €2,5 δισ. και περυσινής επίδοσης €4,54 δισ.). Μετά την αφαίρεση εκτάκτων εσόδων και εσόδων αποκρατικοποιήσεων, η εικόνα αυτή παραμένει τόσο στο προσαρμοσμένο πρωτογενές αποτέλεσμα όσο και στο προσαρμοσμένο ισοζύγιο (**Δ18**).

Τα έσοδα προ επιστροφών φόρου, και μετά τις προσαρμογές για τον ΦΠΑ αεροδρομίου για το 2017 και έκτακτα έσοδα, εμφανίζονται ενισχυμένα κατά 3,6% σε σχέση με πέρυσι και κινούνται άνω του στόχου, ενώ ειδικά για τον Σεπτέμβριο προκύπτει μια μεγάλη αύξηση των εσόδων κατά €748 εκατ. σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2017 (ΔΠ2) και σε €5,24 δισ., η πηγή της οποίας θα εντοπιστεί με τη δημοσιοποίηση των αναλυτικών στοιχείων αλλά η οποία σε κάθε περίπτωση συνεισφέρει ουσιαστικά στη διαμόρφωση του πρωτογενούς αποτελέσματος του Σεπτεμβρίου 2018.

Οι επιστροφές φόρων, ακόμα και μετά την αφαίρεση των €296,16 εκατ. από τα μεγέθη Σεπτεμβρίου 2017 (μήνας κατά τον οποίο το ποσό αυτό προστέθηκε

ταυτόχρονα στις επιστροφές και έσοδα αποκρατικοποιήσεων του Δελτίου Εκτέλεσης Προϋπολογισμού) υποχωρούν από €3,78 δισ. στις €2,95 δισ., ενισχύοντας και αυτές σχετικά το τελικό πρωτογενές αποτέλεσμα. Επιπλέον, υπάρχει μια μικρή υποχώρηση των δαπανών του προϋπολογισμού επενδύσεων (€1,67 δισ. αντί €1,77 δισ. πέρυσι) αλλά και μια μεγάλη υστέρηση έναντι του στόχου (€2,9 δισ.). Την ίδια ώρα τα έσοδα του προϋπολογισμού επενδύσεων έχουν αυξηθεί (€1,57 δισ. αντί €1,27 δισ. πέρυσι) αλλά και αυτά υστερούν έναντι του στόχου (€2 δισ.), αν και λιγότερο σε σχέση με τις δαπάνες. Έτσι, συνολικά, η αύξηση των εσόδων και η μικρή υποχώρηση των δαπανών του ΠΔΕ ενισχύει και αυτή το πρωτογενές αποτέλεσμα, αν και συνήθως στους τελευταίους μήνες του έτους επιταχύνεται σημαντικά η προσέγγιση των στόχων εσόδων και δαπανών.

Ισοζύγιο κ.π. (*)	Ιανουάριος - Σεπτέμβριος					
	2017	2018	Δ %	Στόχος ***	Δ€ με στόχο	Δ % με στόχο
€ εκατ.						
Έσοδα προ επιστροφών φόρου τ.π. (*)	36.153	37.452	3,6%	36.896	556	1,5%
Επιστροφές φόρων (***)	3.781	2.951	-21,9%	3.458	-507	-14,7%
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	1.268	231	-81,8%	270	-39	-14,4%
Έσοδα ΠΔΕ	1.271	1.569	23,4%	2.002	-433	-21,6%
Πρωτ. δαπάνες τ.π. πλην τόκων (**)	28.650	29.560	3,2%	29.896	-336	-1,1%
Δαπάνες άμυνας, ανάληψης χρεών κλπ	1.059	1.187	12,1%	1.311	-124	-9,5%
Δαπάνες ΠΔΕ	1.777	1.672	-5,9%	2.910	-1.238	-42,5%
Πρωτογενές αποτέλεσμα κ.π.(*)	2.195	3.650	66,3%	1.362	2.288	68,0%
Ισοζύγιο κ.π. (*)	-2.674	-866	-67,6%	-3.000	2.134	-171,1%

Δ18: Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού Σεπτέμβριος 2018
(Υπ. Οικ, Σεπτ. 2018)

(*) Έχουν αφαιρεθεί € 231 εκατ. έσοδα αποκρατικοποιήσεων και από τον στόχο, και αντίστοιχα €1268 εκατ. το 2017. Τον Σεπτέμβριο 2018 τα έσοδα για τον ΦΠΑ αεροδρομίων το 2017, ύψους €296,16 εκατ. εγγράφηκαν πέρα από τα έσοδα ΦΠΑ και στα έσοδα αποκρατικοποιήσεων, εξαλείφοντας τη σχετική ανάγκη προσαρμογής, αλλά ταυτόχρονα και στις επιστροφές, αυξάνοντας τις ισόποσα με τη νέα για τον Σεπτέμβριο 2017 εγγραφή στα έσοδα αποκρατικοποιήσεων. Επίσης, έχουν αφαιρεθεί €314 εκατ. από ANFA/SMP όπως και πληρωμή €614 εκατ. μέρισμα της ΤτΕ, και αντίστοιχα €345 ANFA/SMP για το 2017 καθώς και το μέρισμα της ΤτΕ €734 εκατ.

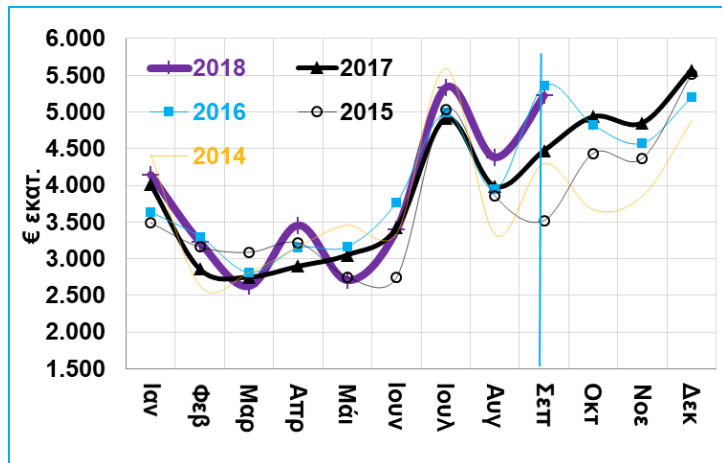
(**) Έχουν αφαιρεθεί οι δαπάνες για καταπτώσεις εγγυήσεις, ανάληψη χρέους και άμυνα και από το στόχο ώστε να συνεχίσει η συγκρισιμότητα των στοιχείων με τα προηγούμενα έτη, και αναφέρονται σε χωριστή γραμμή.

(***) Έχουν αφαιρεθεί τα €296,16 εκατ. από τον ΦΠΑ περιφερειακών αεροδρομίων για τον Σεπτέμβριο 2017.

Δ19: Έσοδα τακτικού κρατικού προϋπολογισμού μετά επιστροφών φόρων και πλην μερίσματος ΤτΕ, ANFA/SMP και εσόδων αποκρατικοποιήσεων. Σεπτέμβριος 2018 (Υπ. Οικ, Σεπτ. 2018)

Ενισχυμένα εμφανίζονται και τα πρωτογενή έξοδα (€30,75 δισ. έναντι €29,71 δισ. πέρυσι) παρόλο που υστερούν του στόχου (€31,2 δισ.). Η αύξηση των καταπτώσεων εγγυήσεων (Δ19) συνεισφέρει σε αυτή την εξέλιξη, αλλά δεν καλύπτει όλη τη μεγάλη αυτή αύξηση, η οποία πάντως υστερεί της αύξησης που προβλέπει ο στόχος ακόμα και αν αφαιρεθούν οι δαπάνες για εξοπλιστικά προγράμματα και καταπτώσεις εγγυήσεων. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στις αυξημένες δαπάνες της περιόδου Απριλίου – Ιουνίου 2018, με τις πρωτογενείς δαπάνες Σεπτεμβρίου 2018 να κινούνται στα επίπεδα του Σεπτεμβρίου 2017. (€3,5 δισ. έναντι €3,39 δισ. πέρυσι). Στο Δελτίο Εκτέλεσης Προϋπολογισμού αναφέρεται σχετικά η αυξημένη δαπάνη κατά €223 εκατ. για το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης και €435 εκατ. για οικογενειακά επιδόματα.

Αγορά εργασίας: Το Σεπτέμβριο 2018 η δημιουργία νέων καθαρών θέσεων εργασίας κατά το σύστημα ΕΡΓΑΝΗ ανήλθε σε 6.556 έναντι 17.128 το Σεπτέμβριο 2018. Αποτελεί την 5^η καλύτερη επίδοση Σεπτεμβρίου από το 2001, ενώ για το 8μηνο η επίδοση παραμένει με 288.369 η καλύτερη από το 2001 (265.871 πέρυσι). Η εικόνα αυτή προκύπτει βασικά από την ταυτόχρονη συνέχιση της τάσης που θέλει τόσο τις προσλήψεις (271.872 τον Σεπτέμβριο 2018, έναντι 261.807 πέρυσι και 230.580 πρόπερσι) όσο και τις αποχωρήσεις να αυξάνονται, και φέτος η αύξηση στις αποχωρήσεις το Σεπτέμβριο ήταν

συγκριτικά αυξημένη σε σχέση τις αποχωρήσεις τον Σεπτέμβριο του 2017 (265.316 τον Σεπτέμβριο 2018, έναντι 244.679 πέρυσι και 222.792 πρόπερσι).

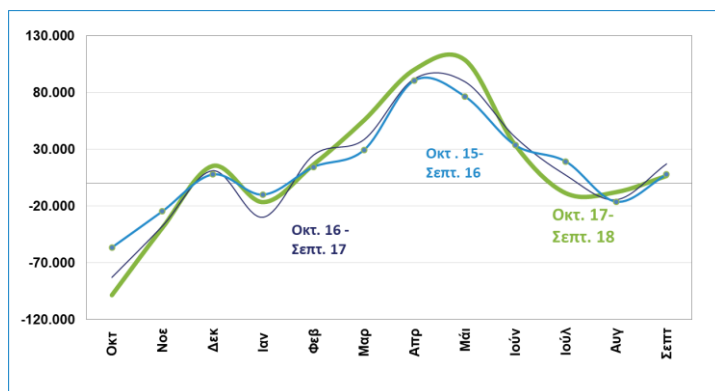
Απαράλλαχτη παραμένει και η εικόνα, με τις εποχικές προσλήψεις φέτος να έχουν ξεκινήσει δυναμικά από νωρίς το καλοκαίρι και στη συνέχεια να υποχωρούν κατά τον Ιούλιο κυρίως, καθώς οι τουριστικές επιχειρήσεις είχαν ήδη στελεχωθεί (Δ20).

Η εποχική υποχώρηση της απασχόλησης το τουρισμό επιταχύνει το Σεπτέμβριο και φέτος στην εστίαση και τα καταλύματα υπήρξαν 55.096 καθαρές απώλειες θέσεων εργασίας αντί 43.451 πέρυσι.

Το αντίθετο συμβαίνει με τον κλάδο της εκπαίδευσης. Έτσι και φέτος οι σχετικές (μικτές όχι καθαρές, με τις αποχωρήσεις τον Σεπτέμβριο να είναι ελάχιστες όμως στον κλάδο) προσλήψεις στον κλάδο ήταν αυξημένες για τρίτη συνεχιζόμενη χρονιά και ανήλθαν σε 60.224, έναντι 55.096 τον Σεπτέμβριο 2017, 47.740 για τον Σεπτέμβριο 2016 και 35.868 αντίστοιχα το 2015. Κρίσιμο σχετικό θα είναι η παρακολούθηση των προσλήψεων στην εκπαίδευση και τον Οκτώβριο – για τον Οκτώβριο 2017 ανήλθαν σε 26.094, ενώ το 2016 σε 23.906 και το 2015 σε 31.076, ώστε να καταγραφεί αν υπάρχει συνολική αύξηση προσλήψεων ή απλά χρονική μετατόπιση αυτών.

Η ενίσχυση των προσλήψεων στην εκπαίδευση οδηγεί και σε μια ελαφρά υποχώρηση της αναλογίας των νέων προσλήψεων μερικής και εκ περιτροπής απασχόλησης για δεύτερη συνεχή χρονιά για το μήνα Σεπτέμβριο (61,1% για το 2016, 60,3% για το 2017 και 59,1% για το 2018).

Δ20: Καθαρές νέες θέσεις εργασίας ανά μήνα (ΕΡΓΑΝΗ, Σεπτ. 2018)

Οικονομικά μεγέθη μελών ΣΕΒ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ
€362 δισ.
71% συνόλου*

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ
€60 δισ.
48% συνόλου*

ΠΩΛΗΣΕΙΣ
€61 δισ.
46% συνόλου*

ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ ΚΕΡΔΗ
€3,3 δισ.**
42% συνόλου**

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
200.000
11% συνόλου ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

ΜΙΣΘΟΙ
€5 δισ.
20% συνόλου***

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ
€2,2 δισ.
26% συνόλου***

ΦΟΡΟΣ ΕΠΙ ΚΕΡΔΩΝ
€1,1 δισ.
31% συνόλου****

* 17.454 δημοσιευμένοι ισολογισμοί χρήσης 2016 που περιλαμβάνονται στη βάση της ICAP

** σύνολο κερδών κερδοφόρων επιχειρήσεων

*** % επί του συνόλου τακτικών αποδοχών (χωρίς bonus και υπερωρίες)/ασφαλιστικών εισφορών ασφαλισμένων στο ΙΚΑ

**** % επί του συνόλου εσόδων από φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων

Όραμα

Οραματιζόμαστε την Ελλάδα ως τη χώρα, που κάθε πολίτης του κόσμου θα θέλει και θα μπορεί να επισκεφθεί, να ζήσει και να επενδύσει. Οραματιζόμαστε μια ανοιχτή, κοινωνικά υπεύθυνη και οικονομικά φιλελεύθερη χώρα-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που προτάσσει την ισχυρή ανάπτυξη ως παράγοντα κοινωνικής συνοχής. Θέλουμε μια Ελλάδα δυναμικό κέντρο της ευρωπαϊκής περιφέρειας, με στέρεους θεσμούς, ελκυστικό κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον, που προάγει τις εξαγωγές, την καινοτόμο επιχειρηματικότητα, την παραγωγή και τις ποιοτικές υπηρεσίες, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη γνώση, τη συνοχή, τις ίσες ευκαιρίες και το κράτος δικαίου.

Αποστολή

Ηγεσία & Γνώση

Ο ΣΕΒ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο στον μετασχηματισμό της Ελλάδας σε μια παραγωγική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική οικονομία, ως ανεξάρτητος και υπεύθυνος εκπρόσωπος της ιδιωτικής οικονομίας.

Κοινωνικός Εταίρος

Ο ΣΕΒ, ως κοινωνικός εταίρος που πιστεύει στη λειτουργία των θεσμών, προωθεί στα αρμόδια όργανα της Πολιτείας και της Ε.Ε. τις απόψεις και θέσεις της επιχειρηματικής κοινότητας.

Ισχυρός Εκπρόσωπος

Ο ΣΕΒ διαμορφώνει θέσεις, αναλύσεις και προτάσεις πολιτικής για την οικονομία, τη βιομηχανία, την καινοτομία, την απασχόληση, την παιδεία και τις εργασιακές δεξιότητες, τον κοινωνικό διάλογο, τη βιώσιμη ανάπτυξη, την εταιρική υπευθυνότητα.

Φορέας Δικτύωσης

Ο ΣΕΒ δικτυώνει τα μέλη του μεταξύ τους & με τα κέντρα αποφάσεων (εγχώρια και διεθνή), με στόχο τη δημιουργία προστιθέμενης αξίας.

Σύγχρονες Επιχειρήσεις, Σύγχρονη Ελλάδα

ΣΕΒ σύνδεσμος επιχειρήσεων
και βιομηχανιών

Ξενοφώντος 5, 105 57 Αθήνα
T: 211 5006 000
F: 210 3222 929
E: info@sev.org.gr
www.sev.org.gr

SEV Hellenic Federation
of Enterprises

168, Avenue de Cortenbergh
B-1000 Bruxelles
T: +32 (0) 2 662 26 85
E: kdiamantouros@sev.org.gr

ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΤΕ ΜΑΣ
ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

